

4. การให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในเทอมสุดท้ายน้อยลง

นักเรียนกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่า การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยม ในเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เทอมสุดท้ายน้อยลง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนจัดสอน เนื้อหาที่ใช้ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยเสร็จสิ้นไปแล้วคงเหลือแต่รายวิชาที่นักเรียนมองว่าไม่มีความสำคัญมากนักต่อการสอบ เช่น ภาษาไทย สังคม จึงมักไม่สนใจเข้าเรียนในชั้นเรียน หรือเรียนไปเพื่อรอเวลาให้จบเท่านั้นเอง ดังนั้นเวลาที่มีอยู่ในช่วงดังกล่าวจึงใช้สำหรับการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยเฉพาะแม้กระทั่งผู้ปกครองเองยอมรับว่าการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีเวลามากขึ้น ในการเตรียมตัวสำหรับการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษาและผู้ปกครอง

“ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเนื้อหาของ ม.6 เทอมสุดท้ายสักเท่าไร เพราะตอนนี้ วิชาหลัก ๆ ที่ใช้สอบส่วนมากเรียนจบแล้ว”

(เงาะ)

“ให้ความสำคัญเฉพาะตอนอยู่ในห้องครับ เพราะส่วนมากที่บ้านจะทบทวนของ ม.4 ม.5 “

(หนึ่ง)

“ของผมนะเรียนพีสิกส์วิชาเดียวเทอมนี้ก็จบ ส่วนวิชาเคมี ชีวะเรียนจบแล้ว เพราะของ ผมนั้นเป็นโครงสร้าง 3 ก็ดีจะได้เตรียมสอบ Entrance “

(เจมส์)

“คิดว่าจะให้เรียนกวดวิชาเพิ่มเพราะจอยมีเวลาเหลืออีกเยอะ แต่ก็ไม่เคยคิดว่าจะสอบไม่ติดเลย”

(คุณทิพวัลย์)

ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเชื่อว่าเป็นผลเนื่องมาจากระบบ โครงสร้าง 3 ของโรงเรียนเองที่มีความประสงค์ให้นักเรียนมีเวลาเตรียมตัว อ่านหนังสือ ทบทวน เนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด และเพิ่มโอกาสให้นักเรียนสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้ 2 ครั้งต่อปี เพราะเนื้อหาที่จำเป็นได้สอนครบทุกหัวข้อแล้ว ดังนั้นการสอนในช่วงดังกล่าวเด็กจะไม่สนใจที่จะ

เรียนรู้ในห้องเรียน และมักจะจับกลุ่มคุยกัน มีนักเรียนน้อยมากที่จะนำข้อสงสัยมาปรึกษาครูผู้สอน การค้นคว้าเองตามห้องสมุดโรงเรียนมีน้อยมาก ดังคำบอกเล่าของอาจารย์พรทิพย์

“เด็กพวกนี้ เราก็มักเห็นเขาอ่านเป็นบางกลุ่มที่สนใจ บางกลุ่มเท่านั้นที่มาพูดคุย มีเวลาให้เด็กอ่านหนังสือ แต่ว่าขณะที่อ่านหนังสือเขาใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มั๊ย ห้องสมุดก็มิเขาเข้าไปหาอาจารย์ ใช้เวลาเชื่อมโยงเนื้อหาเองมั๊ย ”

(อ.พรทิพย์)

การใช้เวลาของนักเรียนในภาคการเรียนสุดท้ายนับว่าเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักศึกษาของนักเรียนส่งผลกระทบต่อการสอนมากที่สุด วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโครงสร้าง 3 ที่เน้นให้นักเรียนได้ใช้เวลาที่เหลือในการประมวลความรู้ทั้งหมดที่เรียนผ่านมา โดยการสร้างโครงงานทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ฝึกการทำงานกลุ่มร่วมกัน แต่จากศึกษาการใช้เวลาของนักเรียนกลุ่มศึกษาพบว่าช่วงเวลาดังกล่าวนักเรียนใช้สำหรับการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยเท่านั้น ดังนั้นทางโรงเรียนมัธยมที่ใช้โครงสร้าง 3 ควรหันมาพิจารณาการใช้เวลาที่เหลือ 1 ภาคการเรียน ควรแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาในช่วงนี้มีประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการนำหลักสูตรโครงสร้าง 3 มาใช้ในโรงเรียน ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาน้อยเกินไปไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ครูที่สอนในแต่ละคาบเรียนต้องเร่งรีบในการสอนเพื่อให้จบภายในเวลาที่กำหนด เนื้อหาของวิชาสอนได้ไม่ละเอียดเท่าที่ควร ประกอบกับลักษณะนิสัยโดยส่วนตัวของผู้เรียนที่ขาดการซักถาม อภิปราย ทำให้บรรยากาศการสอนในห้องเรียนเป็นการสอนที่ยังยึดครูเป็นหลักการดำเนินการสอนที่อิงวัตถุประสงค์รายวิชามากเกินไปไม่มีการปรับเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนกลุ่มศึกษาที่ต้องการเนื้อหาที่ใช้สำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียน โดยยังมีความเห็นว่าการสอนในห้องเรียนไม่สามารถทำให้ตนเองมีความรู้เพียงพอสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องหันมาเรียนกวดวิชา ดังคำบอกเล่านักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

“อาจารย์ที่สอนยังสอนเนื้อหารายวิชาโดยอิงตามวัตถุประสงค์รายวิชามากเกินไป ไม่ได้มุ่งเจาะประเด็นเพื่อการสอบ Entrance กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่รวบรัด

เร่งรีบมากเกินไป เพื่อให้จบภายใน 1 เทอม”

(เงาะ)

“ในห้องมันก็สอนในห้องแต่ถ้าจะไป ent มันก็อีกเรื่องหนึ่ง คือครูจะสอนไม่ลึก มันจะเป็นแบบ ฟังไม่เข้าใจก็ไม่เข้าใจไปเลย คิดว่าถ้าไม่เรียนพิเศษเลยคิดว่าต้องอ่านเอง เยอะแล้วก็เวลามันจำกัดด้วย “

(เอ็ม)

“ ต้องเร่งรัดเนื้อหาให้จบให้ทัน มันจึงต้องเร่งกับเวลาให้จบจนได้ อย่างหลักสูตรของจอยเรียน ม.4 เทอมหนึ่ง ก็ต้องออกเกรดทั้งของ ม.4 เทอม 1 และ 2 ให้ได้เพื่อนทุกคนตั้งใจเรียนมาก “

(จอย)

แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนกลุ่มศึกษาหนึ่งคนให้ความเห็นว่าการเรียนในหลักสูตรโครงสร้าง 3 มีข้อดีในส่วนที่ได้นำเอาเนื้อหาที่สัมพันธ์กันมาไว้ด้วยกันในขณะที่หลักสูตรเก่าเมื่อเรียนในภาคการเรียนหลังมักจะมีเนื้อหาที่เคยเรียนมาแล้ว โดยให้เหตุผลว่า

“ ถ้าเกิดหลักสูตรเก่ามันแยกเนื้อหาสิ่งที่เรียนไปแล้วตอน ม.4 พอมาเรียน ม.6 ซึ่งเนื้อหาสัมพันธ์กันลืมนไปแล้ว แต่หลักสูตรใหม่นี้เราเรียนเรื่องเดียวติดต่อกันยาวไปเลยทำให้เราเข้าใจเรื่องได้ตลอด มันทำให้จำและเข้าใจได้มากขึ้น”

(จอย)

ปัจจุบันยังไม่มีกระบวนการประเมินการใช้หลักสูตรโครงสร้าง 3 อย่างเป็นระบบ ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งนี้ แต่ดูผลจากจำนวนนักเรียนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ พบว่าจำนวนนักเรียนในห้องที่มีผลการเรียนดีสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้เป็นจำนวนมาก บางคนที่ไม่ได้เข้าไม่ได้เป็นเพราะสาเหตุการเลือกคณะเข้าเรียน ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

" ไม่รู้ซินะ อย่างปีที่แล้วเป็นปีแรกที่ใช้เด็ก ม.5 ปีที่แล้วขึ้น ม.6 ปีนี้เป็นรุ่นแรกปีที่แล้ว ม.5/1 ซึ่งเป็นเด็กเก่งเขาประสบความสำเร็จเยอะมากเด็กประมาณ 40 คนสอบ Entrance ไม่ติด 2 คน แต่เขาก็กังอยู่ที่ไม่ติด 49% เป็นที่การเลือก ตอนนี่ 70% เป็นที่การเลือกที่เขาไม่พอใจ เพราะเราสะสมคะแนนได้"

(อ.ระเบียบ)

จากการศึกษาพบว่ามีนักเรียนกลุ่มศึกษาหนึ่งคนซึ่งเรียนอยู่ในโครงการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ (สวท.) โครงการดังกล่าวมีวิธีการคัดเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนดี เกเรดเฉลี่ยอย่างน้อย 3.5 และจะจัดสรรโควต้าให้กับโรงเรียนในต่างอำเภอในพื้นที่จังหวัดสงขลา ทางโรงเรียนจะจัดผู้สอนที่สอนดีมาสอนนักเรียนกลุ่มนี้ และมีระบบการวัดและประเมินการเรียนต่างจากเพื่อนนักเรียนในห้องอื่น ๆ ดังนั้นผลการเรียน (เกเรด) โดยส่วนใหญ่จะได้ต่ำกว่านักเรียนในห้องเรียนอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่มีความสามารถสูงกว่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคิดคะแนน เปอร์เซ็นไทล์ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย และโอกาสขอสมัครทุนเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เป็นไปได้น้อยมากเนื่องจากผลการเรียน (เกเรด) ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบเมื่อเทียบกับเพื่อนนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นเดียวกันที่เรียนในหลักสูตรโครงสร้าง 3

" ในห้องนี่ต้องรู้จริงๆ แต่ข้อสอบมันออกยากมาก เกเรดก็ตัดแยกกับห้อง อื่น ๆ ถ้าถามว่ารู้ได้อย่างไรว่าข้อสอบยากมากกว่ามาก ๆ ข้อดูจากข้อสอบครั้งที่ผ่านมา ห้องจอยเพื่อนที่ตกอาจารย์เอาข้อสอบห้องอื่นๆ มาให้สอบแก้ คะแนนเต็ม 40 เพื่อนได้ 30 คะแนน ทั้งๆที่เขาสอบตกในห้อง ...เกเรดอย่าแย่มาก ก็เป็นผลเสียต่อ GPA แน่ ก็มีการคุยกันกับเพื่อนๆ เด็กในห้องจะขอทุนอะไรไม่ได้เลยเพราะเกเรดไม่ดีกันเลย แต่ก็มีข้อได้เปรียบกว่าห้องอื่น ๆ คือไม่ต้องทำกิจกรรม ซึ่งเธอเองก็ชอบ และได้สอบ Entrance 2 ปี แต่ก็ยังเป็นห่วง เพราะการสอบ Entrance ระบบใหม่เขาเอาคะแนนเปอร์เซ็นไทล์มาคิด ก็มาคิดอยู่เหมือนกันว่าตัวเองคิดผิดหรือเปล่าที่มาเรียนหลักสูตรนี้ เพราะคะแนนเปอร์เซ็นไทล์ ต่ำมาก ๆ

(จอย)

ข้อสังเกตจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มศึกษาจำนวน 7 คน ยอมรับว่ามีความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของโรงเรียนน้อยมาก ข้อมูลที่ทราบส่วนใหญ่จะมาจากการสอบถามและ

พูดคุยกับเพื่อนผู้ปกครองด้วยกันเอง ทางโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรโครงสร้าง 3 น้อยมาก ข้อมูลเท่าที่ผู้ปกครองทราบคือ เมื่อเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทางโรงเรียนจะไม่เน้นการสอนแต่จะให้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น การเรียนในเทอมสุดท้ายจะไม่เน้นเนื้อหาวิชาการ จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเร็วขึ้น และโรงเรียนต้องเร่งรับสอนเนื้อหาให้จบเร็วขึ้น ส่วนข้อดีที่ผู้ปกครองทราบคือการที่บุตรสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้หลายครั้ง ความเข้าใจของผู้ปกครองที่ไม่ชัดเจนเป็นเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนให้ผู้ปกครองเชื่อว่าการให้บุตรมีโอกาสเรียนกวดวิชาในช่วงภาคการเรียนสุดท้ายเป็นวิธีการหนึ่งในการแสวงหาความรู้จากแหล่งวิชาการอื่น ๆ นอกจากการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่บุตรของตนเรียนอยู่ ดังคำบอกเล่าของผู้ปกครอง ดังนี้

“รู้มาจากเพื่อน โรงเรียนไม่ได้แจ้งรายละเอียดให้ผู้ปกครองทราบ ทั้งๆ ที่วันที่มีการประชุมผู้ปกครองจะไปทุกครั้ง... รู้แต่ว่าตอน ม.6 โรงเรียนมหาเขาจะไม่เน้นเท่าไรแล้ว เขาจะปล่อยให้เด็กเที่ยวหาความรู้ ”

(คุณอุไรวรรณ)

“โรงเรียนเองไม่เคยบอกข้อมูลว่าโครงการนี้ดีหรือไม่อย่างไร ทราบจากจอย อย่างเดียวว่ามีโครงการนี้ ตัวจอยเองก็อยากเรียนให้ทันพี่ชายเขาอยากเรียนให้จบเร็วๆ ”

(คุณทิพวัลย์)

3.3 วิธีการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ผลจากการนำรูปแบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มาใช้ยังไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างแท้จริง กล่าวคือนักเรียนกลุ่มศึกษายังมองไม่เห็นว่าการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ครูนำมาใช้จะช่วยให้ตนเองมีความรู้มากขึ้นและจดจำเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น แม้จะได้ทดลองและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้นก็ตาม แต่กลับมองว่าเป็นการเสียเวลาเพราะนักเรียนต้องเป็นผู้กระทำกิจกรรมเองทุกอย่าง การสอนดำเนินไปอย่างช้า ๆ จนบางครั้งครูสอนเนื้อหาได้ไม่ครบตามที่กำหนด และต้องมาเร่งสอนในช่วงปลายภาคการเรียน ทำให้การเรียนการสอนในห้องไม่มีประสิทธิภาพ หากมองปัญหานี้ให้ครอบคลุมในทุกประเด็นจะพบว่าพฤติกรรมการสอนของครู และนักเรียนเองอาจจะยังไม่พร้อมกับการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม ทำให้ระบบการสอน

ดังกล่าวไม่บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

“ ไม่ค่อยชอบระบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ พออาจารย์มาถึงห้องเรียน ก็มีเนื้อหามาให้เล็กน้อย แล้วแนะวิธีคิดให้เล็กน้อย แล้วขึ้นโจทย์ให้บนกระดาน ให้เวลาคิดไว้แล้วอาจารย์จะหายไป ใล่ ๗ มานิดหนึ่ง บอกว่าต้องเริ่มจากจุดนี้นะ บอกว่าให้นักเรียนปรึกษากันได้ตามสะดวกเลย ให้เด็กคิดต่อไปเอง บางทีก็หายไปนานเกินไปกว่าจะกลับเข้ามาใหม่ก็ไม่อยากคิดแล้วมันเซ็งไปแล้วก็เลิกไปเลย ...ปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากที่ครูใช้ระบบการสอนแบบนี้คือครูสอนไม่ทัน เนื้อหาบทหลัง ๆ จะรวบรัดเนื้อหา จนได้เนื้อหาไม่ครบ มันใช้เวลามากไป ...ต้องการให้อาจารย์สอนไปเลยเพราะมันสามารถรวบรัดเนื้อหาได้มากกว่า สามารถเอาเนื้อหามาใช้สอบ Entrance ได้เร็วกว่า ”

“เสียเวลาเช่นจะสอบอยู่แล้ว เนื้อหายังไม่จบ ไม่เต็มที่เลย จะมีเฉพาะเนื้อหาหลัก ๆ เท่านั้นเอง แบบฝึกหัดไม่มีให้ทำ ”

(จอย)

“ อาจารย์สอนที่โรงเรียนสอนเนื้อหาให้ไม่เต็มที่ เพราะคิดว่าเด็กในชั้นเนี่ยเก่ง กลัวทำข้อสอบได้หมด ต้องออกข้อสอบยาก ๆ แล้วก็ให้ไปอ่านเอาเอง อาจารย์ชอบพูดคำนี้ว่า ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง อาจารย์ให้ศึกษาค้นคว้าเองหมด อาจารย์มีหน้าที่ออกข้อสอบ บางทีข้อสอบที่ออกมามันยาก บางทีก็ไม่เคยสอนเลยด้วยซ้ำ อาจารย์ก็ไม่แคร์ว่าเด็กจะทำได้มั๊ย การสอนดังกล่าวมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือทำให้ขยันขึ้น ไม่ใช่ว่าฟังครูพูดคนเดียว มันก็ได้ไปศึกษาบ้าง แต่ข้อเสียคือไม่มั่นใจว่าสิ่งที่ไปอ่านมันอาจจะผิดบ้าง แล้วถ้าไม่มีเวลาไปถามครูจะเข้าใจผิดไป คิดว่ามันเข้าใจไม่หมด ”

(เอ็ม)

จากกล่าวได้ว่าการนำระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนมีโอกาสที่จะคิดและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีกว่าการสอนแบบเก่าที่ครูทำหน้าที่สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่จากการนำเทคนิคการสอนดังกล่าวมาใช้ พบว่าไม่เป็นที่ประทับใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษา โดยนักเรียนยังมองว่าเป็นการเรียนที่ต้องใช้เวลาในการเรียนมากกว่าปกติ ยังขึ้นกับอาจารย์ผู้สอนแต่ละคนมีความตั้งใจและจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน ตัวนักเรียนเอง

จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิชาการอื่นๆ เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น การเรียนในบางครั้งหากนักเรียนมีปัญหาไม่ได้อัดลบมาปรึกษาอาจารย์ผู้สอน ทำให้ขาดความมั่นใจในเนื้อหาความรู้ที่ได้รับจากการค้นคว้าถูกต้องมากนักเพียงใด ในขณะที่นักเรียนกลุ่มศึกษาต้องการให้ครูทำหน้าที่สรุปเนื้อหาให้ชัดเจน ต้องการความรู้สำเร็จรูปที่ไม่ต้องไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้อื่น ๆ ให้เน้นเนื้อหาในส่วนที่จะนำไปใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเท่านั้น จึงมองว่าการเรียนในโรงเรียนไม่เพียงพอสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ถึงแม้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง แต่การนำรูปแบบการสอนมาใช้ในโรงเรียนมัธยมที่ศึกษาครั้งนี้กลับพบว่ามีปัญหา เนื่องจากครูต้องปรับเปลี่ยนจากการสอนที่ครูเป็นเพียงฝ่ายสอนอย่างเดียว มาเน้นให้นักเรียนเป็นผู้เรียนและดำเนินการเรียนการสอน ครูจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียนเท่านั้น การสอนดังกล่าวจะได้ผลดีต้องใช้ระยะเวลาในการที่จะทำให้ นักเรียนเกิดทักษะและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์การสอน แต่ในสภาพการสอนซึ่งทางโรงเรียนที่ผู้วิจัยศึกษามีการนำหลักสูตรโครงสร้าง 3 มาใช้ ดังนั้นการสอนที่มีเวลาลดลงจากเดิม ทำให้การสอนในแต่ละหัวเรื่องจำเป็นต้องรีบเร่งสอน เพื่อให้สอนเนื้อหาที่รับผิดชอบในแต่ละภาคเรียนจบหมดในเวลาที่กำหนด ทำให้การสอนในช่วงปลายเทอมสอนไม่ทัน หรือสอนครบในทุกเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่รายละเอียดของเนื้อหา อาจไม่ละเอียดมากนัก นักเรียนต้องไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิชาการอื่น ๆ เพิ่มเติม ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

“เนื้อหาทุกคนเพียงพอแล้ว แต่ว่าการเชื่อมโยงการจับประเด็นไม่เป็น เพราะในโรงเรียนเราไม่มีเวลายืดให้เด็ก เพราะต้องการให้เด็กเป็นศูนย์กลางนักเรียนต้องค้นคว้าหาความรู้เอง ... การสอนอาจารย์ครบตามวัตถุประสงค์ที่กรมวิชาการกำหนด บางห้องที่เด็กเก่งก็จะสอนเกินเนื้อหาให้นิดหน่อย ไม่เกินหนังสือเรียน แต่เวลาให้เด็กทำโจทย์เราต้องให้สูตรเพิ่มเติมถึงแม้จะสอนจบแต่ก็ต้องเร่งเด็ก ”

(อ.พรทิพย์)

ในขณะที่อาจารย์กลุ่มศึกษายังมองว่าระบบการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางมีทั้งข้อดี และข้อเสีย กล่าวคือ ในกรณีที่มีการทดลองนักเรียนจะเป็นผู้คิดและดำเนินการทดลอง พร้อมทั้งสรุปผลการทดลองด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่คอยให้คำแนะนำเท่านั้น ทำให้

นักเรียนมีโอกาสคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ห้องเรียนหนึ่งจะมีนักเรียนจำนวนมาก บางคนพร้อมที่จะเรียนและรับรู้พร้อม ๆ กับคำแนะนำของครูในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่ง มองว่าเป็นการเสียเวลา เพราะการสอนที่เน้นวิธีการสอนมากเกินไปทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียน บางครั้งทำให้นักเรียนได้เนื้อหารายละเอียดไม่ครบ เพราะผู้สอนเน้นวิธีการสอนมากเกินไป นอกจากนั้นบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียนที่ไม่กล้าซักถาม หรือเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอน ทำให้การสอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางไม่ได้ผล ผู้สอนจึงต้องกลับมาใช้รูปแบบการสอนเดิมที่ครูทำหน้าที่บอกข้อมูลนักเรียนให้มากที่สุด นักเรียนทำหน้าที่ฟังการบอกเล่าจากครูเพียงฝ่ายเดียว ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ระเบียบ ดังนี้

“อย่างโครงสร้าง 3 เนื้อหาจะหยาบมากเลย การทดลองเด็กต้องวางแผนเอง หมดเลยที่ต้องทำอะไรมั่งในการที่จะบันทึกผลออกแบบตารางเองไม่มี แบบฟอร์มมากเหมือนแต่ก่อนเด็กต้องคิดตารางเอง ทีนี้พอคิดตารางเองบีบตารางที่ออกมาเป็นตารางที่ไม่เหมาะสมทีนี้เราก็จะเน้นว่าบางกลุ่มไม่ใช่หน่วยนะหน่วยไม่เหมาะสม มีตารางแล้วต้องเขียนหน่วยทุกค่าเลย หรือบางครั้งเด็กก็จะเข้าใจผิดเราก็จะมีจุดพูดได้เยอะก็แล้วแต่เหตุการณ์แต่บางครั้งก็เป็นกับห้องเด็กด้วยบางห้องเด็กเขาจะไม่ค่อยพูด บางทีครูก็ต้องตอบเองก็แล้วกันทำนองอะไรอย่างนี้ พอเราถามแล้วอึดอัดใจว่าจะตอบได้เพราะจริงๆ แล้วเนื้อหามันเยอะสอน ม.ปลายเนี่ย รู้สึกว่าถ้าเน้นวิธีการมากไปเราจะสอนเนื้อหาไม่ได้ “

(อ.ระเบียบ)

“การสอนปัจจุบันเขาต้องการให้เด็กเป็นศูนย์กลางใช่ไหมคะ กว่าจะได้คำตอบมาเราต้องถาม ทำให้เด็กตอบ เด็กสรุปอย่างนี้ ถ้าเราตามขั้นตอนเขาจริงๆ เราจะสอนเขาไม่ทันเลย เพราะฉะนั้นวิธีการก็คือเราก็จะนำบ้างพอให้เขาสนใจ ถ้าเป็นเนื้อหาใหม่เราก็สอนเขาเลยถ้าเป็นตัวอย่างก็มักจะไม่ทำให้เด็ก ถ้าให้โจทย์แล้วก็จะแนะนำนิดหน่อย ถ้าเด็กห้องไหนเก่งจะไม่แนะนำ จะให้เขาคิดก่อนแล้วค่อยแนะนำตอนหลังก็แล้วแต่สภาพห้องเรียนบางห้องโอ้แอ่มากๆเลย ไม่รู้จะว่ายังไง เขาไม่ไปสักอย่างหนึ่งเราก็ต้องแล้วแต่ห้อง”

(อ.ระเบียบ)

กรณีคุณนิภาแม่ของเอ็มเธอได้รับข้อมูลว่าโรงเรียนเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียน จากเอ็ม คือเด็กต้องค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เธอบอกว่าการเรียนแบบนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือเด็กได้รับผิดชอบช่วยเหลือตนเอง แต่ข้อเสียคือทำให้ฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการซื้อหนังสืออยู่ตลอดเวลา

แม่ของแนนได้รับทราบข่าวทางโรงเรียนที่แนนเรียนอยู่ จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กเป็น Child Center ให้เด็กเรียนรู้เอง เธอให้ความเห็นว่า

“ ยิ่งทำให้เด็กได้รับความรู้ไม่เต็มที่ โรงเรียนเขาเปิดสอนสอนหลักสูตร ม.ปลาย เป็นรุ่นแรก บางทีครูเขาไม่รู้แนวหรือเปล่า บางทีที่สาวแนนที่เรียนในมหาวิทยาลัยมาดู หนังสือที่แนนเรียนเขาบอกว่าเนื้อหาที่เขาเพิ่งเรียน พูดย่าง ๆ ว่าไม่ใช่เนื้อหาเด็ก ม.4 แต่เอามาสอน แล้วไม่มีหนังสือเรียนเป็นหลัก แนนเองเห็นหนังสือเล่มไหนที่ครูถือก็ต้องไปหาซื้อมาให้ได้”

(คุณรุ่งนภา)

จะเห็นได้ว่าการนำการกระบวนกรสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน ดำเนินไปอย่างช้า ๆ ในขณะที่เนื้อหาวิชามีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องดำเนินการสอนให้จบภายในเวลาที่กำหนดไว้ แต่ต้องเร่งสอนซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมองว่าการสอนเนื้อหาในโรงเรียนไม่เพียงพอสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยและผู้ปกครองเชื่อว่าการสอนดังกล่าวทำให้นักเรียนมีความรู้ไม่เพียงพอสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย แม้ว่าการสอนจะต้องดำเนินไปอย่างรีบเร่งก็ตาม แต่ก็เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แต่โดยตามธรรมชาติแล้วนักเรียนมักไม่มีคำถาม หรือบางครั้งมีการแนะนำให้ฝึกทำแบบฝึกหัดในหนังสือ นักเรียนสนใจที่จะซักถามมีน้อยมาก แม้ผู้สอนจะนำวิธีการรับประกันการสอนว่าหากนักเรียนคนใดทำแบบฝึกหัดทำยบทยและทำอย่างเข้าใจ ผู้สอนรับรองได้ว่านักเรียนจะไม่สอบตกจากการตรวจสอบของผู้วิจัยพบว่าแบบฝึกหัดทำยบทยตามหนังสือแบบเรียนของ สสวท. มีแบบฝึกหัดจำนวนหลายข้อและเป็นแบบฝึกหัดที่น่าสนใจ หากนักเรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจเป็นอย่างดี คงเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยในการฝึกทักษะในการทำความเข้าใจกับปัญหาและทำความเข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนให้ความเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มักไม่ได้ให้ความสำคัญมากนักเพราะมองว่าเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและมองไม่เห็นถึงคุณค่ามากนัก นอกจากนั้น

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียนยังมีความสับสนกันเอง นโยบายยังไม่ตรงกัน ขณะที่โรงเรียนต้องการให้เด็กมีความรู้ เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แต่เมื่อการสอนเสร็จสิ้นลงและมีการประเมินผลการเรียนกลับพบว่ามึ้นักเรียนตกเป็นจำนวนมาก ผลเสียจะตกอยู่กับครูผู้สอน เพราะทางผู้บริหารมักจะมองว่าครูสอนไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าวทำให้ครูส่วนหนึ่งต้องปล่อยให้ นักเรียนสอบผ่านในการสอบครั้งแรก เพราะไม่อยากมีปัญหาติดตามมา

" การวัดและประเมินผลในโรงเรียนมหาวิทยาลัยมีความสับสนกันเอง นโยบายของเราไม่ค่อยจะตรงกัน อย่างเช่น เวลาอบรมหลักสูตรอยากให้เด็กมีความรู้ รู้จริงนะ เพราะฉะนั้นเวลาออกข้อสอบต้องวัดให้ได้ตามนั้นนะ แต่เวลาเด็กตกผู้บริหารบอกว่าเด็กตกมากไม่อยากให้ตก เข้าเรียนทั้งหมดแล้วทำไมตกอีกมันไม่แปรผันกันดัง นั้นครูบางคนรำคาญเด็กตกไม่ใช่เรื่องไม่เหนียวนะเหนียวมากเลย มาตกก็ต้องทำเรื่อง ดังนั้นครูที่เด็กตกก็ให้สอบครั้งเดียว ก็ให้ผ่านเลย "

(อ.ระบียบ)

3.4 การสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในสายวิทยาศาสตร์

ระบบการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมตอนปลาย

สายวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันยังใช้ระบบการตัดสินผลการสอบจากคะแนนเท่านั้น โดยทางโรงเรียน กำหนดวิชาที่ใช้สอบและนำคะแนนที่สอบได้มารวมกันทุกรายวิชา แล้วนำมาจัดลำดับ และตัดสินผลการสอบตามจำนวนที่แต่โรงเรียนจะรับได้ โดยไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถของนักเรียนที่มาเรียนว่ามีความสามารถหรือมีความเหมาะสมในการเรียนสายวิทยาศาสตร์มากนักน้อยเพียงใด จึงจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเชื่อว่านักเรียนที่เข้ามาเรียนในโปรแกรมสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ไม่มีจินตภาพในการเรียนวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง ซึ่งจะสังเกตได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนมักไม่ได้สนใจเรียนวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง ๆ ขาดการซักถามหรือกรณีที่มีการให้นักเรียนทำการทดลอง นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความอยากรู้อยากเห็นหรือการซักถามปัญหาในห้องเรียนมีน้อยมาก นอกจากนั้นยังขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แต่มาเรียนเพราะเชื่อว่าการเรียนโปรแกรมสายวิทยาศาสตร์แล้วมีโอกาสสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้มากกว่าการเรียนในสายอื่น ๆ และเป็นสิ่งหนึ่งที่บ่งชี้ได้ชัดเจนว่าการเรียนที่ไม่ได้มีความสนใจอย่างแท้จริงแต่มาด้วยค่านิยม ย่อมส่งผลให้ขาดความสนใจในห้องเรียน และเมื่อจำเป็นต้องสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยจึงต้องหาความรู้เพิ่มเติม การเรียนกวดวิชาจึงมีความจำเป็นมากขึ้น ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดังนี้

“ เด็กที่เข้ามาไม่ได้เก่งทางวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะ สอบนี้เอาทุกวิชามารวม คณิตศาสตร์ได้ 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 สังคมเด็กได้ 80 เต็ม 100 รวมแล้ว เข้าได้ ทางโรงเรียนก็นำคะแนนที่ได้มาจัดกลุ่มเด็กเก่งก็อยู่ห้อง king ห้อง queen นอกนั้นก็คละกันนักเรียนขาดจินตภาพในการเรียนวิทยาศาสตร์ เด็กที่เรียนวิทยาศาสตร์ไม่ได้สนใจวิทยาศาสตร์จริงๆ มาด้วยค่านิยม คือถ้าเรียนแผนวิทย์แล้วมีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่า จริงๆแล้วเขาไม่ได้มีจินตนาการทางวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง เพราะดูความอยากรู้อยากเห็น เขาไม่ค่อยถามบางคนทำการทดลองก็ไม่สนใจ คอยจะดูของเพื่อน อาจจะช่วยสาเหตุเพราะเราเรียนวิทยาศาสตร์ก็จริงแต่เด็กในห้องค่อนข้างแน่น การที่นั่งใกล้กันบางคนใจไม่แข็งพอที่จะมีความเชื่อมั่นในตัวเอง แม้ทำถูกแล้วถ้าเห็นของเพื่อนที่เก่งกว่าทำเขาพร้อมที่จะถามคนเก่งไม่สนใจว่าเพื่อนทำได้จริงหรือเปล่า ”

(อ.ระเบียบ)

ระบบการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโปรแกรมสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ยังให้ความสำคัญกับคะแนนการสอบรวมทุกรายวิชา ไม่ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของผู้เรียนว่ามีทักษะทางวิทยาศาสตร์มากนักน้อยเพียงใด เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนที่เข้ามาเรียนไม่ได้สนใจที่จะเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามวิธีการคัดเลือกผู้เรียนที่ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นยังไม่สามารถเลือกผู้เรียนที่เหมาะสมเข้ามาเรียนได้ การเรียนกวดวิชาเพื่อเพิ่มเติมความรู้และสร้างความพร้อมสำหรับการสอบแข่งขันยังคงมีความจำเป็นต่อไป

กระบวนการตัดสินใจในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. จุดเริ่มต้นของการเรียนกวดวิชา

การสมัครเข้ามาเรียนกวดวิชาในคอร์สการเตรียมตัวสำหรับสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้หมายถึงการเรียนกวดวิชาครั้งแรกของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษา เพราะต่างยอมรับว่าตนเองเคยผ่านการเรียนกวดวิชามาก่อนทั้งสิ้น กล่าวคือการเรียนรู้ที่ผ่านมาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือ 5 เป็นการเรียนเพื่อเพิ่มเติมหรือเสริมความรู้ในชั้นเรียน และเนื้อหาวิชาจะเรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูผู้สอนจึงเป็นอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตนเรียนอยู่ แต่มักจะเป็นอาจารย์อีกท่านหนึ่งซึ่งไม่ได้สอนในชั้นเรียน รายวิชาที่เรียนมักเป็นวิชาที่

ต้องอาศัยทักษะการแก้ปัญหาโจทย์ จึงจะเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาวิชา เช่น วิชาฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ เคมี ส่วนรายวิชาที่อาศัยทักษะการจำเนื้อหาในบทเรียนเป็นหลัก เช่น วิชาชีววิทยา ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา มักจะไม่นิยมเรียนกวดวิชาเพราะเชื่อว่าสามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ด้วยตนเอง ในขณะที่นักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนอาจเริ่มเรียนกวดวิชาตั้งแต่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และยังคงเรียนมาตลอดจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนกลุ่มศึกษา 1 คน ยังเรียนเพิ่มเติมโดยการรวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ ประมาณ 4-6 คน และจ้างอาจารย์มาสอนพิเศษตามบ้านของผู้เรียน การเรียนทั้ง 2 รูปแบบนี้จะคิดค่าเล่าเรียน ประมาณ 300 บาท/รายวิชา/เดือน และใช้เวลาเรียนตลอดภาคการเรียนนั้น ๆ และมักจะเรียนในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนในแต่ละวัน หรือในวันเสาร์-อาทิตย์

การเรียนกวดวิชาจะเริ่มเรียนหลากหลายวิชามากขึ้น เมื่อวิชาที่เรียนมีความซับซ้อน ในเนื้อหาวิชามากขึ้น ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - 6 การเรียนกวดวิชาในช่วงแรกมีความหลากหลายในกลุ่มตัวอย่างศึกษาแต่ละคน แต่ส่วนใหญ่มักมีเหตุผลมาจากเรียนในโรงเรียนแล้วไม่เข้าใจ แต่ก็ มีบางคนเรียนเกือบทุกรายวิชาเพราะต้องการเสริมความรู้ ทั้ง ๆ มีระดับผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี แล้วก็ตาม การเรียนในช่วงดังกล่าวมักได้รับอิทธิพลจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่เรียนกันเป็นจำนวนมาก ทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษามองว่าหากตนเองไม่เรียนกวดวิชาอาจมีผลต่อเกรดเฉลี่ยที่ได้รับในห้องเรียนได้ นอกจากนั้นการสนับสนุนจากผู้ปกครองเองที่มีความประสงค์จะให้บุตรได้มีโอกาสเรียนรู้เพิ่มเติมจากการเรียนในโรงเรียน ประกอบกับความตั้งใจของบุตรเองทำให้ผู้ปกครองไม่อาจปฏิเสธได้ การเรียนกวดวิชาที่ผ่านมามีแนวโน้มจะไม่ได้มุ่งหวังหลักเพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัยก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนกวดวิชาในคอร์สต่อมา เพื่อเตรียมตัวสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนมีความประทับใจกับรูปแบบการสอนที่ตนเคยเรียนมาก่อนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงต้องหันมาเรียนกวดวิชาตลอดทุกภาคการเรียน

"เรียนมาตั้งแต่ ม.4 ม.5 ก็เรียน เรียนเฉพาะวิชาที่ไม่เข้าใจ ม.4 เรียนฟิสิกส์ เลข พอ ม.5 ก็เรียนเคมีเพิ่มอีกวิชาหนึ่ง "

(เงาะ)

" เคยเรียนพิเศษวิชาเลข ฟิสิกส์ เคมี ตอน ม.4 พอขึ้น ม.5 ก็เรียนเลข กับฟิสิกส์ โดยอาจารย์ที่สอนเป็นอาจารย์ประจำที่โรงเรียน แต่เป็นอาจารย์คนละคนกับที่สอนในห้อง "

(บุญ)

" วิชาเคมี กับฟิสิกส์ เรียนที่โรงเรียน เรียนกับอาจารย์สอนพิเศษ เป็นอาจารย์ที่โรงเรียนมหา แต่ไม่ได้สอนในห้องครับ "

(หนึ่ง)

" เริ่มเรียนพิเศษ ตั้งแต่ ม.4 วิชาเลขวิชาเดียว กับครูที่สอนที่โรงเรียน แต่ตอนนี้หลังเลิกเรียนในวันอังคารจะเรียนพิเศษกับอาจารย์ที่โรงเรียน วิชาฟิสิกส์ กับเคมี ตอนประมาณ 4 โมงครึ่งถึง 6 โมงเย็น "

(เจมส์)

" เริ่มเรียนพิเศษกับอาจารย์เบญญ วิชาเคมี ส่วนวิชาฟิสิกส์ ม.4.- ม.5 เรียนที่หาดใหญ่ ดิวเตอร์มาตลอด ส่วนวิชาเลขเรียนมาตลอดเลยที่นครินทร์ "

(แนน)

" เคยเรียนกวดวิชาที่หาดใหญ่ มาตั้งแต่ตอนอยู่ ม.2 ม.3. ม.4 เรียนมาทุกปี "

(เอ็ม)

" เริ่มเรียนกวดวิชาครั้งแรกตอนอยู่ชั้นมัธยมต้น โดยเรียนหลังเลิกเรียนตอนเย็นที่โรงเรียนมหาวิทยาลัย วิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ "

(บุญ)

" พอขึ้น ม.4 เริ่มเรียนพิเศษกับอาจารย์ที่โรงเรียน พอเริ่มไปสักพักก็จะสลายกลุ่มไปไม่ได้เรียนเพราะช่วงนั้นเนื้อหา ม.4 ยังไม่ พอมาหลัง ๆ เริ่มจะเรียนหนักขึ้นไม่มีเวลาเลยวันเสาร์ อาทิตย์แยกย้ายกันไปทำการบ้านเลยไม่ได้เรียนพิเศษ พอเริ่มอีกที่ตอนปิดเทอม ม.4 เทอม 2 เริ่มมาติว Course Entrance ที่หาดใหญ่ตอนนี้รวมก็ 2 Course แล้ว "

(จอย)

อย่างไรก็ตามการสนับสนุนของผู้ปกครองในช่วงแรกแทบจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาของนักเรียนแต่ประการใด เพียงแต่เข้ามามีส่วนในการสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าเล่าเรียน การตัดสินใจขึ้นอยู่กับนักเรียนกลุ่มศึกษาแต่ละคน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเรียนกวดวิชา ทำให้ผู้ปกครองไม่อาจปฏิเสธได้ ดังคำบอกเล่าของผู้ปกครอง 2 ท่าน ดังนี้

“ วันหนึ่งเขามาขออนุญาตว่าจะไปเรียนกวดวิชา และขออนุญาตให้แม่ช่วยจัดการเกี่ยวกับค่าเล่าเรียน เขาจะจัดการหาที่เรียนเองทุกอย่าง เขาแค่มาบอกว่าแม่ขอตั้งค์เท่านี้ละ ”

(คุณอดิพร)

“ จอยบอกว่าเพื่อนของเขาเรียนกันเยอะ เวลาอยู่ในกลุ่มเพื่อนเห็นเพื่อนทำเขาก็ทำ ตอนนั้นที่คิดว่าเขาตั้งใจเรียนเองโดยที่เราไม่ได้ชักนำ ที่คิดว่าเขาตั้งใจมากก็ต้องส่งเสริมเขา นี่เขาเสนอมาเองเลยให้เรียน ”

(คุณทิพวัลย์)

2. การเลือกสถานที่เรียนกวดวิชา

การตัดสินใจเลือกสถานที่เรียนกวดวิชาของนักเรียนกลุ่มศึกษาขึ้นกับอิทธิของกลุ่มเพื่อนหรือรุ่นพี่มากที่สุด การบอกเล่าจากเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่เคยเรียนกวดวิชามาก่อน โดยเฉพาะรุ่นพี่ที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยปิดของรัฐได้ มักจะได้รับการยอมรับว่าเป็นคนเก่ง การสนทนาพูดคุยส่วนใหญ่ในหมู่วรุ่นพี่รุ่นน้องมักจะออกมาในเรื่องการสอบถามรายละเอียดข้อมูลการเรียนกวดวิชา ดังนั้นการให้ข้อมูลจากรุ่นพี่เกี่ยวกับคุณภาพการสอนของโรงเรียนกวดวิชา และมีกระบุรายชื่อผู้สอนในรายวิชาที่ตนคิดว่าสามารถสอนได้ดี มีเทคนิคการสอนที่จำได้ง่าย โดยเฉพาะสอนได้ตรงตามแนวการออกข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย รวมทั้งระบุรายชื่ออาจารย์ผู้สอนในแต่ละโรงเรียนกวดวิชา มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจสถานที่เรียน ในขณะที่เอกสารหรือแผ่นพับของโรงเรียนกวดวิชาที่ประชาสัมพันธ์ไม่มีผลมากนักในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชา นอกจากนั้นนักเรียนกลุ่มศึกษาและผู้ปกครองบางคนซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ยอมรับว่าสถานที่ตั้งของโรงเรียนกวดวิชาในแหล่งชุมชนขนาดใหญ่หรือเป็นศูนย์กลางการเรียน มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานที่เรียนกวดวิชาเช่นเดียวกัน ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

" ก่อนมาเรียนกวดวิชาได้คุยกับเพื่อน ๆ ว่าช่วงปิดเทอมจะเรียนกวดวิชากันมั๊ย เรียนที่นั่นกันดีหรือเปล่า แล้วนัดกลุ่มกันมาเรียน โดยกลุ่มเพื่อน ๆ ที่มาเรียนก็ 5 คน"

(จอย)

"เพื่อนบอกว่าสอนดี เกี่ยวกับ Entrance โดยเฉพาะ โดยเพื่อนจะบอกชื่อโรงเรียน กวดวิชาเลย ตอนเพื่อนบอกก็เชื่อครับ เพราะเพื่อนในห้องเรียนกันหลายคน"

(หนึ่ง)

" เคยเรียนกวดวิชาช่วง ม.4 ที่สงขลา แต่พอขึ้น ม.6 เธอตัดสินใจมาเรียนที่หาดใหญ่.....เห็นเขามาเรียนที่หาดใหญ่ ก็มาเรียนด้วย รุ่นพี่ที่เคยมาเรียนก่อนแล้วช่วงที่รุ่นพี่เขาสอบ Entrance ก็สอบถามเล็กน้อยว่าที่ไหนน่าจะดี รุ่นพี่บอกมาว่าถ้าพิสิทธ์เนียบที่นครินทร์ ที่นั่นสอนเข้าใจยากนะ อีกที่สอนดีกว่าเข้าใจง่ายกว่า ...ครูที่สอนดีจะต้องมีเทคนิคแปลก ๆ ใหม่ มาให้จำให้ง่ายขึ้น สามารถสอนให้เข้าใจได้ ข้อมูลที่ในกลุ่มใช้ในการพิจารณาเลือกสถานที่เรียนก็ได้จากแผ่นปลิวที่โรงเรียนกวดวิชาเขาแจกให้ แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ตัดสินใจเลือกจากการดูข้อมูลในแผ่นปลิว ส่วนใหญ่จะเชื่อตามรุ่นพี่มากกว่า อย่างพิสิทธ์ที่เสริมไอคิวที่ได้บอกว่าเข้าใจยากเล็กน้อย จึงเปลี่ยนมาเรียนที่นครินทร์ดูดีกว่าน่าจะดีกว่ารีเปลา"

(จอย)

อย่างไรก็ตาม ผลจากการเลือกสถานที่เรียนโดยยึดถือตัวผู้สอนเป็นรายวิชาไป ไม่ยึดติดกับชื่อเสียงของโรงเรียนกวดวิชา ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มศึกษาแต่ละคนมีชื่อของโรงเรียนกวดวิชาอยู่ในใจแล้วว่าหากตนเองต้องการเรียนกวดวิชานี้ควรไปเรียนวิชานี้ที่ไหน ทำให้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งแตกต่างกันโดยยึดจุดเด่นของอาจารย์ที่สอนดีในแต่ละโรงเรียนกวดวิชาเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักเรียนมาเรียนในโรงเรียนดังกล่าว เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีนักเรียนมาเรียนมากในบางวิชา แต่บางวิชากลับมีผู้มาสมัครเรียนน้อยมาก จากการศึกษาพบว่า มีนักเรียนบางคนต้องเปลี่ยนสถานที่เรียน ถึงกับต้องเรียนวันเดียวกันถึง 3-4 โรงเรียนก็มี เพราะต้องการเรียนกับอาจารย์ผู้สอนตามที่ตั้งใจไว้ ดังนั้นการแก้ปัญหาดังกล่าวให้นักเรียนกลุ่มศึกษาจึงจำเป็นต้องพยายามสมัครเรียนให้เร็วที่สุด เพราะโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจะรับผู้เรียนได้ประมาณ 50-70 คนต่อรอบเท่านั้น จึงมีนักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนไม่ได้เรียนกับอาจารย์ที่ตั้งใจไว้เพราะมีผู้สมัคร

เรียนครบตามที่กำหนดไว้ต่อรอบ ในขณะที่บางคนจำเป็นต้องจัดช่วงเวลาให้ตรงกับเวลาที่ตนเองต้องเรียนในแต่ละที่ บางครั้งอาจต้องพลาดการเรียนในบางรายวิชาเนื่องจากไม่สามารถจัดเวลาเรียนให้ลงตัวได้ ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

“ เขาบอกว่าที่ PA วิชาเคมีจะดี ที่นครินทร์ฟิสิกส์จะดี ตัวเองมาสมัครตอนหลังแล้ว บางวิชาที่นี้เต็ม แล้วต้องไปสมัครที่โน่น ... โดยเพื่อนแนะนำว่าที่ PA วิชาเคมีดี ส่วนที่นครินทร์วิชาคำนวณจะดี ตอนเพื่อนบอก ก็เชื่อเพราะว่าเห็นเขาพูดกันหลายคน ก็เออเชื่อ แล้วที่เราลงเรียนเพราะเพื่อนเราเรียนหลายคนก็OK”

(เงาะ)

“ เรียนที่เดียวกันทั้ง 3 วิชา คือเลข เคมี ฟิสิกส์ ที่ PA center จริง ๆ แล้วมีหลายแห่ง บางแห่งก็จะดีเป็นเฉพาะบางวิชา ที่ตีความความว่า อาจารย์สอนดี สอนเข้าใจ ที่มาเรียนที่นี้ จริง ๆ เจาะจงเคมี ฟิสิกส์จะเรียนที่ Entrance แต่ว่าเต็มแล้ว เมื่อมาเรียนแล้ว 2 วิชา ก็คิดว่าน่าจะเรียน PA ต่อให้หมดเลย ...เพื่อนบอกว่า ที่โรงเรียนกวดวิชาที่หาดใหญ่มีหลายแห่ง เคมีที่ PA ดีที่สุด ก็มาเรียนตามเพื่อน”

(นุ้ย)

“เคมีเรียนที่ PA center ขณะที่ฟิสิกส์เรียนที่นครินทร์ โดยเพื่อนที่เคยเรียนตอนปิดเทอมก่อน เขาบอกว่าเออที่ไหนสอนดีบ้างถ้าเคมีก็ที่ PA ก็ดีนะ อาจารย์สอนดี ก็เลยมาเรียนดูไม่ทราบมาก่อนว่าแต่ละโรงเรียนกวดวิชาอาจารย์ผู้สอนเป็นใครบ้าง เพียงแต่เพื่อนบอกเฉพาะชื่อของโรงเรียนกวดวิชา มั่นใจว่าเป็นอาจารย์คนเดียวกับที่เพื่อนบอกมาเพราะคิดว่าเป็นอาจารย์คนเดียวกัน เพราะเขาสอนอยู่ตลอด”

(กอล์ฟ)

“ เลือกเรียนที่ PA center ตั้งแต่ ม.5 เป็นเนื้อหาของรายวิชา ม.5 ครั้งแรกสุดที่ตัดสินใจมาเรียนที่นี้คือเพื่อนแนะนำมา ..ตอนแรกเพื่อนแนะนำให้ไปที่ Entrance ที่มันแคบมาก คนก็เยอะมาก ตอนนั้นปิดเทอมใหม่ ๆ ผมเพิ่งมาจากชุมพร เขาเรียนไปประมาณ 4 ครั้งแล้ว ตามไม่ทัน เลยลงที่ PA ดีกว่า ”

(เจมส์)

อย่างไรก็ตามข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกัน ระหว่างนักเรียนกลุ่มศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนกวดวิชา และหากต้องการดูว่าโรงเรียนกวดวิชาใดสอนเด่นในวิชาใดให้ดูจากจำนวนนักเรียนที่เรียนในแต่ละวิชา แม้กระทั่งมีนักเรียนบางคนต้องเปลี่ยนสถานที่เรียน เพราะเชื่อตามคำบอกเล่าของเพื่อนที่ระบุชัดเจนว่าหากต้องการเรียนวิชานี้ต้องไปเรียนที่ไหนกับอาจารย์คนใด ทำให้นักเรียนเปลี่ยนที่เรียนกันหลายที่ในแต่ละวัน ในขณะที่บางคนเปลี่ยนสถานที่เรียนโดยการทดลองเรียนวิชาเดียวกันในหลาย ๆ ที่ แล้วหาข้อสรุปว่าที่ใดเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนกวดวิชา และนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

" ตัวชี้ว่าโรงเรียนไหนสอนเป็นไงก็ตามเด็ก ถ้าถามจะรู้ว่าเด็กเขาเรียนหลายแห่งเขารู้เลยว่าที่นี้อาจารย์ท่านนี้สอนวิชานี้ อีกท่านหนึ่งสอนดีอีกวิชาหนึ่งแต่อยู่อีกแห่งหนึ่ง เขายอมนั่งรถเพื่อไปเรียนอีกแห่งหนึ่ง ทำไมเขารู้ การบอกต่อของเด็กสำคัญมาก เพราะมันเหมือนแพชชั่นเลย ช่วงไหนที่เด็กมากันก็มากันเยอะ "

(อ.วิลาวัลย์)

" วิชาชีวะเรียนที่หาดใหญ่ติวเตอร์ วิชาเคมี อังกฤษ เรียนที่ Entrance คณิตศาสตร์ที่ นครินทร์ ก็จากการบอกของเพื่อน ๆ มั้ง จากการทดลองของเราเองไปเรื่อย ๆ ช่วงปิดเทอมนี้เรียนที่นั่น แต่พอเทอมต่อไปลองเรียนที่อื่นดู แล้วดูว่าที่ไหนดีที่สุด แล้วตัดสินใจเรียนที่นั่น อย่างเคมีเนี่ยเปลี่ยนมา 3 ที่แล้วค่ะ "

(จอย)

แม้โรงเรียนกวดวิชาได้พยายามใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ แจกแผ่นพับตามโรงเรียนมัธยมศึกษา พร้อมระบุรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลแก่นักเรียนประกอบการตัดสินใจเลือกสมัครเรียน เช่น รายชื่ออาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชา วุฒิการศึกษา สถาบันที่ผู้สอนจบมา ฯลฯ กลับพบว่าไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนในโรงเรียนกวดวิชาแต่ประการใด คงเป็นเพียงข้อมูลที่ทำให้นักเรียนทราบถึงรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับรายวิชาที่เปิดสอน ค่าเล่าเรียน รวมถึงสถานที่ตั้งของโรงเรียนกวดวิชาเท่านั้น

อย่างไรก็ตามอิทธิพลจากเพื่อนทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษาคนหนึ่ง ต้องใช้การตัดสินใจเลือกสถานที่เรียนกวดวิชาระหว่างการเรียนในเขตเทศบาล อำเภอหาดใหญ่ กับการมาเรียนในกรุงเทพมหานคร เพราะได้รับคำบอกเล่าจากเพื่อนถึงคุณภาพการสอนและจำนวนผู้เรียนที่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในอัตราที่สูงมาก เป็นเหตุจูงใจ ให้ต้องตัดสินใจเลือกสถานที่เรียน

แต่หลังจากเปรียบเทียบและพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายเรื่องที่พัก การเดินทาง จากที่พักมาเรียน ทำให้ล้มเลิกความตั้งใจ และหันมาเรียนกวดวิชาในอำเภอหาดใหญ่แทน ดังคำบอกเล่าของจอย

"อยากขึ้นกรุงเทพด้วย เห็นมีพี่ชายลูกพี่ลูกน้องบอกว่ากวดวิชาที่กรุงเทพดี ก็เลยอยากไป มาเปลี่ยนใจก่อนขึ้นกรุงเทพ จงที่เรียน จงตัวเรียบร้อยแล้วด้วยแต่มาตัดสินใจเลิกเพราะว่านี่ถึงสภาพความเป็นอยู่แล้วสู้ไม่ไหว ต้องนั่งรถไปกลับเอง และที่เรียนห่างจากที่พักเยอะ"

(จอย)

ในขณะที่เดียวกันนักเรียนกลุ่มศึกษาคณะหนึ่งยอมรับว่าอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ที่นำเสนอข่าวอาจารย์สอนกวดวิชาเคมีที่มีชื่อเสียง ทำให้เธอตัดสินใจมาเรียนกวดวิชาในช่วงปิดเทอมปลาย ขณะที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แต่เนื่องจากการมาเรียนในตอนนั้นยังมีพื้นฐานความรู้ไม่ดี หากสมัครเข้าเรียนในคอร์สเตรียมสอบเอ็นทรานซ์จะทำให้เรียนรู้ได้ช้า จำเป็นต้องเพิ่มการเรียนคอร์สพื้นฐานอีก 1 คอร์ส นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนกลุ่มศึกษานางคนที่พักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองสงขลา ยอมรับว่าตนเองต้องพิจารณาเรียนกวดวิชาในอำเภอหาดใหญ่ เพราะไม่มีโอกาสเลือกโรงเรียนกวดวิชามากนัก เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาที่เปิดสอนมีน้อย บางวิชาไม่เปิดสอน และไม่เป็นที่นิยมของนักเรียนเลยตัดสินใจมาเรียนกวดวิชาในอำเภอหาดใหญ่ แม้จะต้องแลกกับการเสียเวลา และความรู้สึกเบื่อหน่ายกับระยะเวลาการเดินทางทุกสัปดาห์ก็ตาม ดังคำบอกเล่าของวรรต

"เรียนที่สงขลาดีกว่ามั้งพี่ เพราะผมนั่งรถมาจากสงขลามหาหาดใหญ่ก็ครึ่งชั่วโมงแล้วที่สงขลาเองก็มีที่เรียนอยู่ที่หนึ่ง ใกล้โรงเรียนวรริเจติม เห็นเพื่อนบอก แต่ก็ไม่ได้สนใจ เพราะเห็นเด็กเขาไม่ค่อยมีใครไปเรียน สงสัยสอนไม่ดี "

(วรรต)

การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ในการเลือกอาจารย์ผู้สอนที่คนส่วนใหญ่นิยมมาเรียนกัน เพราะเชื่อว่าอาจารย์ผู้สอนสอนดี นั้นมักเน้นการสอนตามแนวข้อสอบเพียงอย่างเดียว และเน้นเทคนิคการทำข้อสอบ ทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษานางคนที่มผลการเรียนระดับปานกลางบางคนไม่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เพราะการเลือกอาจารย์ผู้สอนตามกลุ่มเพื่อนที่มีผลการเรียนดี ทั้งนี้เพราะ

ผู้สอนไม่ได้อธิบายรายละเอียดของเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานในการเรียนมากนัก ทำให้นักเรียนบางคน
 ที่พื้นฐานความรู้ไม่ดีนัก ต้องหาสถานที่เรียนกวดวิชาหรืออาจารย์ท่านอื่นที่สามารถสอนให้เขา
 เข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ดีที่สุด. ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ในโรงเรียนกวดวิชา
 ว่าบางครั้งมีนักเรียนมักบ่นให้ฟังว่าเรียนกับอาจารย์ที่คนอื่น ๆ เรียนกันแล้วไม่รู้เรื่อง นักเรียนเลย
 เลือกอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะกับความสามารถของตนเองด้วยสังเกตได้จากการเปลี่ยนสถานที่
 เรียนกวดวิชาของนักเรียน ดังคำบอกเล่าของวรรต และอาจารย์วิลาวัลย์ ดังนี้

“ไม่เห็นสอนดีตามที่เพื่อนบอกเลย”

(วรรต)

“ การมาเรียนกวดวิชาของเด็กเหตุผลหนึ่งคือการตามกลุ่มเพื่อน เพราะการได้ยินชื่อ
 เสียงของอาจารย์ผู้สอน เลยแย่งกันที่จะไปเรียน แต่ถ้าเขาเป็นเด็กที่ไม่เก่ง การตามกลุ่ม
 เพื่อนจะสร้างปัญหาให้กับเขา เคยเห็นเด็กบางคนบอกว่าที่นั่นเด็กเก่งเรียนเยอะมาก สอน
 เร็ว เขาก็จะไปหาที่เรียนอีกแห่งหนึ่งที่ค่อนข้างธรรมดาที่เหมาะสมกับเขา ”

(อ.วิลาวัลย์)

3. การเลือกวิชาเรียน

การเลือกวิชาเรียนส่วนใหญ่เน้นรายวิชาที่ต้องอาศัยทักษะการคำนวณ มากกว่าวิชา
 ที่อาศัยความจำ นักเรียนกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่จึงสมัครเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี
 เพราะรายวิชาเหล่านี้ยากแก่การทำความเข้าใจด้วยตนเอง การทำความเข้าใจในรายละเอียดของ
 เนื้อหาวิชาเหล่านี้ ต้องอาศัยทักษะบางอย่างของผู้สอนประกอบ โดยเฉพาะการสอนเทคนิคพิเศษ
 ที่สามารถจำได้ง่าย มาใช้ในการแก้ปัญหาโจทย์ แต่อย่างไรก็ตามการเลือกวิชาเรียนของนักเรียน
 กลุ่มศึกษายังมีความหลากหลายแล้วแต่เหตุผลของแต่ละคน เช่นสมัครเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
 เพราะต้องการเรียนรู้ทักษะในทำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะไม่ได้มุ่งหวังเพื่อเสริมทักษะ
 ทางด้านนี้โดยตรง หรือเลือกเรียนวิชาภาษาไทยเพราะ ผลการเรียนที่ผ่านมาไม่ดี แม้ว่าจะเป็นราย
 วิชาที่เพื่อนส่วนใหญ่ไม่นิยมเรียนกันแต่เกรงว่าหากไม่เรียนอาจมีผลต่อคะแนนในการสอบคัดเลือก
 เข้ามหาวิทยาลัยได้

นอกจากนั้นผลจากการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษา
 บางคนใช้วิธีการแบ่งรายวิชาเรียนออกเป็น 2 ช่วง โดยเรียนรายวิชาที่ตนเองถนัดเป็นพิเศษก่อน

ในรอบแรกเพื่อใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในเดือนตุลาคม 2542 และสมัครเรียนในรายวิชาที่เหลืออีกครั้งในคอร์สต่อไป ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

" คณิตศาสตร์ เคมี อังกฤษ เรียนที่ PA Center ที่เลือกเพราะส่วนใหญ่จะเป็นพวก คำนวณมากกว่าจำ อย่างสังคม ภาษาไทย เราก็คงไปอ่านเองได้ ไม่มีพวกคำนวณ จะเกี่ยวกับความจำมากกว่า วิชาฟิสิกส์เรียนกับอาจารย์ที่โรงเรียนแต่ไม่ใช่อาจารย์ที่สอน ฟิสิกส์ในห้อง เรียนวันอังคารและวันศุกร์หลังเลิกเรียน "

(เจมส์)

" ที่เลือก 2 วิชาที่ว่า "เป็นวิชาที่สายวิทย์ต้องสอบ ถ้าคิดจะสอบเข้าทางสายวิทย์ เท่าที่ ดูเด็กส่วนใหญ่จะทำ 2 วิชาเนี่ยยากมาก เพราะจะเป็นทั้งคำนวณ และจำสูตร คือต้อง จำและคำนวณผสมกัน จึงค่อนข้างยาก "

(กอล์ฟ)

"เรียนที่ PA center 2 วิชา คือภาษาไทย และ คณิตศาสตร์ เพราะรายวิชา ฟิสิกส์ และเคมี เรียนกับอาจารย์ประจำที่สอนพิเศษที่โรงเรียนหลังเลิกเรียน...การเลือกสถานที่เรียนกวดวิชามันต้องดูค่าใช้จ่ายก่อน "

(วรรณ)

จากการศึกษาพบว่ามีนักเรียนกลุ่มศึกษาหนึ่งคน เรียนกวดวิชามากที่สุดถึง 6 วิชา โดยเรียนในโรงเรียนกวดวิชา 2 แห่ง ใน 4 วิชา คือ ฟิสิกส์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เคมี ทั้ง คอร์สปกติในวันจันทร์-วันศุกร์ หลังเลิกเรียน และคอร์สวันเสาร์-อาทิตย์ นอกจากนั้นเรียนเสริม วิชาภาษาอังกฤษที่ทางโรงเรียนจัดให้กับนักเรียน เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย และรวมกลุ่มกับเพื่อนช่วยกันสรุปเนื้อหาในรายวิชาสังคม และภาษาไทยเพราะสามารถอ่านและทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

" ตอนนี้เรียนกวดวิชา 4 วิชา คือฟิสิกส์ อังกฤษ เลข เคมี ฟิสิกส์นี้เรียนที่ Entrance วันจันทร์ กับวันศุกร์ 5 โมงเย็นถึง 6 โมงครึ่ง เลขกับอังกฤษเรียนต่อกันอยู่ที่ Entrance วันเสาร์-อาทิตย์ 08.30-11.30 น. ส่วนวิชาเคมีเรียนที่ PA center วันอังคารกับ วันพฤหัสบดี เวลา 18.30-20.00 น.

(แนน)

“เหตุผลที่เลือกเรียน 4 วิชา เพราะวิชาที่เหลือถ้าเรียนมันเปลืองตังค์ คนส่วนใหญ่อ่านกันเองในห้อง และมีเพื่อน ๆ จัดกลุ่มติวในห้อง ก็มีวิชา สังคม ภาษาไทย นอกจากนี้ทางโรงเรียนเขาจัดสอนเสริมหลายวิชาใครจะเรียนหรือไม่ก็ได้แต่ถ้าเรียนเขาบังคับว่าให้เรียนได้แค่ 2 วิชา แนนเองตัดสินใจเรียนวิชาอังกฤษ ทางโรงเรียนจัดให้เรียนในวันพุธ คาบสุดท้าย เวลา 14.20-16.00 น.”

(แนน)

อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ โดยจัดสอบวิชาหลัก ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน ในเดือนมีนาคม และเดือนตุลาคมของทุกปี และจัดสอบวิชาเฉพาะ ปีละ 1 ครั้ง ในเดือนตุลาคม และทบวงมหาวิทยาลัยจะแจ้งผลการสอบให้ผู้เข้าสอบทราบทุกครั้ง ภายหลังจากสอบประมาณ 1 เดือน เพื่อให้ผู้เข้าสอบนำไปใช้ตรวจสอบคุณสมบัติและประกอบการตัดสินใจเลือกสมัครเข้าศึกษาในคณะ/ประเภทวิชา ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อ โดยผู้สมัครจะสอบกี่ครั้ง ครั้งละกี่วิชาก็ได้ และใช้คะแนนครั้งที่ดีที่สุดสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คะแนนที่สอบได้สามารถเก็บไว้ใช้ได้ 3 ปี (สำนักทดสอบกลาง, ทบวงมหาวิทยาลัย 2540) ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเลือกเรียนวิชาของนักเรียนกลุ่มศึกษา ทั้งยังส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการโรงเรียนกวดวิชาดังนี้

(1) การแบ่งรายวิชาในการเรียนกวดวิชา โดยนักเรียนกลุ่มศึกษาจะแบ่งช่วงการเรียนออกเป็น 2 ช่วง แต่ละช่วงจะเน้นเฉพาะรายวิชาที่จะใช้สอบในแต่ละครั้งและเป็นรายวิชาที่ถนัดก่อน เพื่อสามารถทำคะแนนสอบได้ดีที่สุดในขณะที่รายวิชาอื่น ๆ จะมาเรียนกวดวิชาอีกครั้งหนึ่ง นักเรียนบางคนใช้คะแนนในการทดลองสอบคัดเลือก (Pre-Entrance) เป็นตัวตัดสินใจว่าวิชาใดยังอ่อนอยู่เพื่อจะได้เตรียมตัวอ่านหนังสือในรายวิชาดังกล่าวมากขึ้น นอกจากนั้นนักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนสามารถใช้คะแนนผลการสอบที่ทางทบวงมหาวิทยาลัยแจ้งให้ทราบในครั้งแรกเป็นตัวกำหนดว่าควรเรียนกวดวิชาเพิ่มเติมหรือไม่โดยพิจารณาว่าหากรายวิชาใดได้คะแนนไม่เป็นที่พอใจก็จะต้องเรียนกวดวิชาเพิ่มเติมอีกเพื่อเป็นการเตรียมตัวในการสอบครั้งที่สอง ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

“แบ่งรายวิชาที่มาเรียนกวดวิชา เป็น 2 ช่วง โดยช่วงปิดเทอมที่ผ่านมามาเรียนไปบ้างแล้วบางวิชา เช่น เคมี เทอมนี้เลยมาสมัครเรียนวิชาชีววะ และคณิต คิดว่าจะทำคะแนน 2 วิชานี้ให้ดีในการสอบเดือนตุลาคม เพราะคิดว่าถ้าเอาทั้งหมดนี้กลัวว่าจะรับไม่ได้

เอาไม่ทัน โดยให้เหตุผลว่า 2 วิชานี้เป็นวิชาที่ตัวเองถนัด ส่วนวิชาฟิสิกส์ก็จะมาเรียนเดือนมีนา คิดว่าจะแบ่งสอบ ”

(เอ็ม)

“ ตอนนี่ก็สอบ pre-Entrance คิดว่าถ้าได้คะแนนมากก็จะดูว่าวิชาไหนที่เราบกพร่องอยู่ ก็จะเน้นหนักวิชานั้นในการอ่านการสอบ Entrance ระบบใหม่มีผลต่อการเตรียมตัวเหมือนกัน เป็นสิ่งดีเพราะสามารถสอบได้ 2 ครั้ง สามารถแก้คะแนนได้ ข้อเสียก็มีคือทำให้ซีเรียจขึ้น การสอบ Entrance ระบบใหม่หรือเก่าก็ตามก็ต้องมาเรียนอยู่แล้ว แต่ถ้าสอบ Entrance ครั้งที่ถึงไม่ได้หลังจากทราบคะแนนถ้ามันไม่ดีก็จะคิดอีกทีหนึ่งว่ามาเรียนกวดวิชาอีกมั๊ยแต่คิดว่าคงมาเรียนอีกรอบหนึ่ง”

(จอย)

(2) จำนวนนักเรียนที่มาเรียนกวดวิชาจะลดลง และหันไปให้ความสำคัญกับการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมเพิ่มขึ้น เพราะมีผลโดยตรงต่อคะแนนที่จะได้รับ ถือเป็นผลดีของการปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือก แต่ขณะเดียวกันกลับเป็นการเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาหันมาเปิดสอนกวดวิชามากขึ้น เพราะแรงกระตุ้นจากนักเรียนที่ประสงค์จะเรียนเพิ่มเติมจากการสอนในชั้นเรียน โดยจัดสอนในสถานที่ของโรงเรียน หรือตามบ้านพักของครู โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนในการสอน แต่รูปแบบการสอนมักจะไม่เน้นวิธีสอนเทคนิคการทำข้อสอบเหมือนโรงเรียนกวดวิชา แต่จะให้รายละเอียดเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวจึงเหมาะกับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ได้มีโอกาสเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ อย่างไรก็ตามนักเรียนกลุ่มศึกษาจำนวน 4 คน ยอมรับว่า แม้ตนจะเรียนกับอาจารย์ที่สอนในลักษณะดังกล่าว แต่ก็จำเป็นต้องมาเรียนกวดวิชาในโรงเรียนกวดวิชาควบคู่ไปด้วย เพราะลักษณะการสอนของอาจารย์ ยังคงเน้นอธิบายเนื้อหามากเกินไป แต่จะเป็นประโยชน์สำหรับคนที่ยังไม่เข้าใจรายละเอียด ของเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียน แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนส่วนใหญ่มักเป็นอาจารย์ที่ไม่ได้สอนประจำในห้องเรียนปกติ จึงไม่เกี่ยวข้องกับคะแนนรวมหรือเกรดที่จะได้รับ อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมทั้ง 2 ท่านซึ่งใช้เวลาหลังเลิกงานสอนพิเศษใน Course Entrance ในรายวิชาเคมี และ ฟิสิกส์ โดยท่านแรกใช้สถานที่เรียนที่บ้านของตัวเอง ส่วนอีกท่านหนึ่งใช้สถานที่ของโรงเรียนสอน โดยนักเรียนที่มีความประสงค์จะเรียนรวมกลุ่มกันแล้วเสนอให้เปิดสอน คิดค่าเล่าเรียน 300 บาท ต่อเดือน มีวิธีการคัดเลือกผู้เรียน

ต่างกัน อาจารย์ระเบียบใช้วิธีการคัดเลือกโดยมีข้อแม้ว่า จะต้องเป็นนักเรียนที่ตนเองไม่ได้สอนมาก่อน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะตามมา เช่น การให้เกรดหรือบอกแนวข้อสอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้คะแนนสูงในการสอบในชั้นเรียน และสามารถบอกเลิกการสอนได้ทันทีหาก ผู้สอนประเมินแล้วว่าผู้เรียนไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ ส่วนอาจารย์พรทิพย์รับนักเรียนได้โดยไม่จำกัดจำนวน ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน ดังนี้

“ คือเด็กเขามาถามว่าอาจารย์สอนมั๊ยก็มาคุยกันดู ก็จะลองสอนดู ถ้ามันไม่ work ก็ไม่สอน อย่างเช่นเนี่ยมีกลุ่มหนึ่งบอกเลิกเลย เพราะเขาไม่มีความรักในการที่จะเรียน ขนาดที่เขาเรียนเขาไม่มีสมาธิในการเรียน เรียนแค่เหมือนว่าไม่ได้เรียนก็จะบอกเลิก”
(อ.ระเบียบ)

“ ไม่ได้เลือก แล้วแต่สมัครมาเรียนด้วยความสนใจ รับเท่ากับจำนวนที่เรารับได้เท่าไร ก็สอนแค่นั้น แต่ให้เด็กคิดเป็นทำเป็น เราสอนวิธีคิดให้แล้วให้เด็กรู้จักวิธีคิดเป็น ตรงไหนที่เขาไม่เข้าใจก็ให้ถามเราเราไม่ได้สอนแบบลักษณะกวดวิชาแท้ ถ้ากวดวิชาแท้ เราจะสอนรวดเดียวเขาจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจ ”
(อ.พรทิพย์)

“ ไม่อยากให้เขาคาดหวังว่า จะได้คะแนนพิเศษจากอาจารย์ เด็กเวลาเราสอนในห้อง แล้วเกิดตกขึ้นมา เราไม่อยากให้เขาคาดหวังว่าเรียนพิเศษแล้วในห้องจะต้องไม่ตก ถ้าเราสอน ม.5 อยู่อย่างนี้ ไปสอนพิเศษเด็ก ม.4 สบายใจมากเลยข้อสอบเราก็ไม่ออก ไม่เกี่ยวอะไรกับเราเลย ถ้าเขาได้ก็ได้ ถ้าเขาไม่ได้ก็ไม่ได้ ถ้าเราสอนในห้องข้างนอกอีกเกิดออกข้อสอบเก็บคะแนนไปตรงกับที่เราสอนพิเศษก็จะกลายเป็นเรื่องไป ไม่อยากให้เด็กเกิดความรู้สึกอย่างนั้น อยากให้เด็กรู้สึกว่ามันไม่เกี่ยวกับนะ เพราะบางทีตอนยกตัวอย่างตัวเลขที่เราคุ้นเคย เราก็จำมาสอน เพราะฉะนั้นมันก็มีโอกาสตรงกันได้สูง เราก็ไม่อยากจะสอนไม่สบายใจ สอนเด็กข้างนอกสบาย ”
(อ.ระเบียบ)

อย่างไรก็ตามอาจารย์ทั้งสองท่าน ยังเชื่อว่าการที่ครูในโรงเรียนมัธยมมาสอนพิเศษนั้นเป็นสิ่งที่ดี โดยเชื่อว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนโดยตรง มีโอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการติดตามลักษณะการออกข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อ

นำมาปรับปรุงการสอนให้ตรงกับแนวข้อสอบ การชี้ประเด็นและมุมมองที่หลากหลายขึ้นจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตามต้องแยกแยะ ถึงวัตถุประสงค์ที่แน่นอน หากแต่วางจุดประสงค์การสอนเพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ได้พัฒนาความสามารถของตนเอง จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ ดังนี้

“จริงค่ะ มันเป็นการบังคับเราที่ต้องทำโจทย์ให้เยอะขึ้น โจทย์มันมีหลากหลาย ถ้าเราสอนในห้องโจทย์ที่เราเตรียมก็ใช้ไม่กี่ข้อ แต่สอนพิเศษแบบฝึกหัดมันต้องเยอะกว่า มันหลากหลายกว่า เด็กได้แง่มุมที่หลากหลายขึ้น ถ้าเราสอนพิเศษโจทย์พวกนี้เราต้องดู ก็ทำให้เราค้นคว้ามากขึ้น”

(อ.ระบิยบ)

นอกจากนี้ ระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งจัดสอบปีละ 2 ครั้ง ส่งผลให้โรงเรียนกวดวิชา ต้องจัดเวลาเรียนในแต่ละคอร์สน้อยลง และเป็นช่วงสั้น ๆ ในแต่ละคอร์ส ในขณะที่จำนวนโรงเรียนกวดวิชา ที่เปิดสอนมีมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการเลือกสถานที่เรียนมากขึ้น จำนวนนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจึงมีไม่มากนักเพราะถูกกระจายไปเรียนในโรงเรียนแต่ละแห่งมากขึ้น นอกจากนั้นสภาพทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ส่งผลให้ผู้ปกครองต้องระมัดระวังในการจ่ายเงินในส่วนที่เพิ่มขึ้น อาจารย์ในโรงเรียนกวดวิชาท่านหนึ่ง เชื่อว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลให้จำนวนนักเรียนที่มาเรียนกวดวิชาน้อยลง ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ทั้ง 2 คน ดังนี้

“ผมอยู่ตรงนี้มีผมรู้ซิ เด็กหายไป 3 ใน 4 เด็กเอาเวลาไหน เราไม่มีเวลาเปิดให้เด็ก เมื่อก่อนเปิดเรียนเดือนเมษายน ครั้งหนึ่งก่อน ต่อจากนั้นเริ่มเปิดเดือนพฤษภาคม ครั้งที่ 3 เดือนตุลาคม ครั้งที่ 4 เดือนมีนาคม เรียนได้ 4 ครั้ง และเป็น 4 ครั้งที่เต็มเอียดครบถ้วนทุกเนื้อหา เปรียบเทียบกับตอนนี้ เขามาเรียนเดือนเมษายนเต็มที่ เดือนตุลาคมเขาเรียนได้แค่ 10 ชั่วโมง แต่เมื่อก่อนเรียนได้ 18-19 ชั่วโมงก็ 10 ครั้ง อีกครั้งหนึ่งก็เดือนมีนาคมแต่ก็เหลือ 10 ครั้งเหมือนกันครูที่โรงเรียนมัธยมก็ได้เปรียบเพราะเขามีเวลาเยอะขึ้น ”

(อ.ฉลาด)

“ การสอบ Entrance ระบบใหม่มีผลต่อโรงเรียนกวดวิชา เพราะ 2 ปีที่ผ่านมาเด็กมีแนวโน้มมาเรียนลดลง โดยเฉพาะช่วงที่มีการนำผลการเรียนมาประกาศใช้ เด็กหายไปหมด แต่พอการจัดสอบมีรูปแบบที่ชัดเจนเด็กก็เริ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งคิดว่ามาจากระบบเศรษฐกิจของประเทศ พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่มีเงิน ขณะเดียวกันโรงเรียนกวดวิชาทำการเปิดสอนมากขึ้น ผลกระทบจึงคงมาจากหลายปัจจัย ”

(อ.วิลาวัลย์)

ค่านิยมที่มีต่อผลการเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ค่านิยมที่มีผลต่อผลการเรียนกวดวิชาเกิดจากนักเรียนมีความเชื่อ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1. มีการสอนเทคนิคคิดลัดในโรงเรียนกวดวิชา

การสอนเทคนิคคิดลัดถือเป็นจุดเด่นที่โรงเรียนกวดวิชาแตกต่างจากการสอน

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา รูปแบบการสอนของโรงเรียนกวดวิชา เป็นการสรุปเนื้อหาวิชาที่นักเรียนเคยเรียนมาก่อน และเชื่อมโยงประเด็นสำคัญ ที่ใช้ในการออกข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยยึดแนวข้อสอบเก่าเป็นหลัก แต่ด้วยระยะเวลาการสอนที่จำกัดจึงไม่สามารถอธิบายรายละเอียด หรือ ทบทวนเนื้อหาทั้งหมดที่มีอยู่ในเนื้อหาหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของโรงเรียนกวดวิชา เข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน ดังนั้น ข้อมูลการสอนจึงได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มศึกษา และครูในโรงเรียนกวดวิชาเท่านั้น อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จาก 2 แหล่งข้อมูลเมื่อนำมาวิเคราะห์จะพบว่ามีลักษณะที่เหมือนกัน คือ เทคนิคการสอนของอาจารย์ผู้สอน ในทุกรายวิชาจะมีลักษณะคล้ายกัน คือ เริ่มต้นโดยการสรุปเนื้อหาในแบบเรียน แนะนำสูตรที่ใช้ในการคิดคำนวณ ยกตัวอย่างโจทย์และอธิบายวิธีคิด สำหรับขั้นตอนสุดท้ายนี้ผู้สอนจะพยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหาโจทย์ร่วมกัน ทั้งชั้นเรียน และสุดท้ายจะนำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยในแต่ละปี มาให้นักเรียนฝึกทำโจทย์ โดยให้เวลาประมาณ 5 นาที เพื่อฝึกทำโจทย์ด้วยตนเองและเฉลยร่วมกันทั้งชั้นเรียน การสอนของครูจะยึดโจทย์ตัวอย่างตามเอกสารการสอนที่โรงเรียนกวดวิชาแจกให้ ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

"รูปแบบการสอนของโรงเรียนกวดวิชาพอเราเริ่มเข้าเรียนแต่ละชั่วโมงอาจารย์เขาจะอธิบายเนื้อหาโดยรวม อาจจะมีวาดรูป อธิบายและก็เขียนสูตร ส่วนมากจะให้ทำข้อสอบ Entrance ปีก่อน ๆ เทคนิคการสอนของโรงเรียนกวดวิชาสอนน้อยกว่าที่โรงเรียนที่โรงเรียนอาจารย์อธิบายเยอะกว่า แต่ที่ Course Entrance นี้ ส่วนใหญ่จะใช้สูตร วิธีคิดลัด หรือวิธีที่ทำให้เราทำข้อสอบได้เร็วที่สุด"

(นุ้ย)

"พอเริ่มเข้าห้องเรียนอาจารย์เขาจะแนะนำสูตรก่อนเรียน อธิบายเกี่ยวกับบทนิยามของมันก่อน แล้วนำโจทย์ตัวอย่างต่าง ๆ มาให้ทำ เขาจะแนะนำแนวคิด วิธีการทำ แล้วก็สรุปพวกสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับสูตรลัด ...ที่โรงเรียนสอนสูตรในแต่ละเรื่องที่เรียนน้อยเกินไป เพราะส่วนมากเวลาทำข้อสอบ Entrance ทำไม่ทัน ถ้ามีวิธีคิดลัดเยอะ ๆ ก็จะทำให้เราทำข้อสอบแต่ละข้อน้อยลง ทำให้มีเวลาทำข้อสอบมากขึ้น หลังจากที่มาเรียนกวดแล้วอาจารย์เขาสอนสูตรลัดพวกนี้เยอะมาก เยอะจนจำไม่ไหว "

(หนึ่ง)

"พอเข้าห้องเรียนกวดวิชาตอนแรกเขาสรุปย่อเนื้อหาที่เคยสอนไปแล้วในคาบก่อนเสร็จแล้วก็จะไปที่ข้อสอบ Entrance ดึงขึ้นมา จะให้เด็กลองทำแบบหนึ่ง แล้วก็เฉลย ถ้าเด็กไม่เข้าใจก็ให้ถาม แต่เด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยถาม ...เรื่องภาพตัดกรวยที่เขาเรียนตอนนี้ทั้งที่โรงเรียนและที่เรียนกวดวิชา อาจารย์ทั้งสองคนเขามีเทคนิคการสอนคล้ายกัน แต่ที่โรงเรียนจำกัดไว้เลยครับว่า เรียนแค่นี้ก็คือแค่นี้เลย แต่ที่ PA เขายังดึงข้างนอกมาบ้าง ถ้ามีเทคนิคพิเศษอะไรเขาก็สอนเลย แต่ที่โรงเรียนไม่มี ถ้ามีก็เอาข้อสอบปีที่แล้วของโรงเรียนที่สอบไปมาให้ทำกันบ้าง "

(เจมส์)

เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามถึง "วิธีการสอนในโรงเรียนมัธยมที่นักเรียนกลุ่มศึกษาเรียนอยู่ มีความแตกต่างจากการสอนในโรงเรียนกวดวิชาอย่างไร" คำตอบที่ได้รับเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือเรื่องเทคนิคการทำโจทย์ตัวอย่างประกอบการสอน ในโรงเรียนกวดวิชาจะเน้นให้นักเรียนทำโจทย์ตัวอย่างข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่า มีโอกาสฝึกทักษะการทำโจทย์ไปพร้อม ๆ กับการแนะนำของครู รวมถึงวิธีการคิดและเชื่อมโยงเนื้อหา โดยจะเชื่อมโยงและแนะนำวิธีการ

นำสูตรต่าง ๆ ที่เคยเรียนมาทั้งหมดมาเชื่อมโยงกัน เพื่อแก้ปัญหาโจทย์ในแต่ละข้อ โดยเฉพาะในวิชาที่อาศัยทักษะการคำนวณอย่างเช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ครูในโรงเรียนกวดวิชาจะมีสูตรที่สั้นกว่าสูตรที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมที่พวกเขาเรียนอยู่ อาจารย์บางคนมีวิธีการสอนและเทคนิคการจำที่ง่ายกว่า เช่น วิชาชีววิทยามี เทคนิคให้จำโดยการท่องเป็นกลอนทำท่าทางมือประกอบ ในขณะที่การสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำได้เพียงแนะนำโจทย์แบบฝึกหัดพร้อมยกตัวอย่างให้นักเรียนได้เพียง 1-2 ข้อเท่านั้น เป็นหน้าที่ของนักเรียนจะต้องกลับไปทบทวนและฝึกฝนด้วยตนเองจึงจะเกิดทักษะความชำนาญในการแก้ปัญหาโจทย์ได้อย่างคล่องแคล่ว

การนำเทคนิคการสอนของครูในโรงเรียนกวดวิชาที่นำเฉพาะข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาสอนเท่านั้น เป็นข้อได้เปรียบอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสได้คุ้นเคยกับแนวข้อสอบมากขึ้น โดยเฉพาะคำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคในการทำข้อสอบ การพิจารณาคัดเลือกตัวเลือกตอบ เพื่อตัดตัวเลือกที่เห็นว่ามีคามผิดชัดเจนออกไป จากครูในโรงเรียนกวดวิชาสามารถสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียนทำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากขึ้น ในขณะที่นักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนยอมรับว่า หลังจากได้ฟังคำแนะนำในการแก้ปัญหาโจทย์แล้วกลับมากำทำโจทย์ข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยด้วยตนเอง โดยอาศัยเทคนิคที่เรียนมากลับพบว่าสามารถแก้ปัญหาที่มีลักษณะใกล้เคียงได้อย่างถูกต้องทั้ง ๆ ที่ก่อนมาเรียนกวดวิชาเคยอ่านและทำความเข้าใจด้วยตนเองมาแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าใจและแก้ปัญหาโจทย์ได้ ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษาดังนี้

“ การสอนของครูที่โรงเรียนต่างจากการสอนในโรงเรียนกวดวิชาต่างกันในแง่เทคนิค การให้ทำโจทย์และเทคนิคการจำ เช่น ชีวะอาจารย์ให้ท่องเป็นกลอน เป็นลักษณะท่าทางทำมือ มันจะง่ายกว่าที่เราจะต้องท่องเนื้อหายาว ๆ เลขมีบ้างเช่นทำมือ มีสูตรลัดสั้นกว่าที่จะจำนิยาม เธอเองเข้าใจสูตรลัด ก็เอามาใช้ได้กับทุกข้อ”

(เอ็ม)

“โรงเรียนกวดวิชาเขามีเทคนิคการคิดเยอะ พอเราไปทำโจทย์ข้างนอกที่ไม่ใช่ของที่นี่ เรา จะเข้าใจว่าเป็นแนวเดียวกัน เราจะเอาระบบการคิดของเขาไปใช้ได้ ถ้าเรียนที่โรงเรียน การวิเคราะห์โจทย์ การตีโจทย์ มีน้อย เพราะถ้าดูข้อสอบ ent ปีเก่า มันไม่ใช่เอาแค่ทฤษฎีที่โรงเรียนสอนเท่านั้น ”

(กอล์ฟ)

“ข้อสอบที่โรงเรียนมันก็ตรง ๆ แต่การสอบ ent มันไม่ใช่แค่นั้น มันไม่เจาะจงอย่างนั้น ต้องตีโจทย์มั่วไปหมดเลย เวลาทกววิชาเขาจะสอนเทคนิคการดูโจทย์”

“รูปแบบการสอนคล้าย ๆ กันแต่ที่โรงเรียนบางอาจารย์ก็มีเทคนิคให้ บางอาจารย์สอนยาว ๆ ไปเลย แต่ที่เรียนทกววิชามีเทคนิคการจำ ...การมีเทคนิคช่วยจำทำคิดได้ง่ายขึ้น อาจารย์เขาจะบอกว่าถ้าเจอโจทย์ลักษณะนี้มีเทคนิคการคิดอย่างไร แต่ถ้าอาจารย์ในห้องจะบอกว่าคิดอย่างนั้นนะไม่ได้นะเทคนิคการคิดให้เรา”

(จอย)

“ที่โรงเรียนอาจารย์มีแต่พูด ถ้าเคยเรียนไปแล้วก็ให้กลับไปทบทวนความรู้ว่าตัวนี้คืออะไร อาจารย์มักจะทำถามว่า จำได้มั้ยมันคืออะไร ถ้าจำกันไม่ได้หลายคน อาจารย์ก็จะกลับไปทบทวนมาให้หน่อย”

(จอย)

“เรื่องภาพตัดกรวยที่เขาเรียนตอนนี้ทั้งที่โรงเรียนและที่เรียนทกววิชา อาจารย์ทั้งสองคนเขามีเทคนิคการสอนคล้ายกัน แต่ที่โรงเรียนจำกัดไว้เลยครับว่า เรียนแค่นี้ก็โอเคแค่นี้เลย แต่ที่ PA เขายังดึงช่างนอกมาบ้างถ้ามีเทคนิคพิเศษอะไรเขาก็สอนเลย แต่ที่โรงเรียนไม่มี ถ้ามีก็เอาข้อสอบปีที่แล้วของโรงเรียนที่สอบไปมาให้ทำกันบ้าง”

(เจมส์)

ในขณะที่นักเรียนกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่ ยังมั่นใจว่าหากลักษณะเนื้อหาวิชาในบางเรื่องที่ไม่ต้องอาศัยโจทย์ในการคำนวณแล้ว การสอนของครูทั้ง 2 แห่งจะไม่ต่างกัน หรือบางครั้งการแก้โจทย์ปัญหาในเนื้อหาบางเรื่อง ไม่ได้มีสูตรหรือเทคนิคคิดลัดเสมอไป การแก้โจทย์ปัญหายังต้องอาศัยความรู้ที่เรียนมาจากโรงเรียน ครูที่สอนในโรงเรียนทกววิชาก็ยังต้องสอนสูตรคำนวณเหมือนกับที่เคยเรียนมา จึงไม่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ เป็นเพียงการทบทวนเนื้อหาเท่านั้น แม้กระทั่งเทคนิคการสอนของครูในโรงเรียนทกววิชาบางคน แตกต่างกัน อาจารย์บางคนมีรูปแบบการสอนลักษณะเดียวกับครูในโรงเรียนมัธยม ยังเน้นลักษณะการบรรยาย วิธีคิดคิดแก้ปัญหาโจทย์แบบเป็นขั้นตอนยืดเยื้อ ไม่ได้สอนวิธีคิดลัดตามที่ตนเองตั้งใจไว้ ทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนมองว่าเป็นการเสียเวลาและไม่คุ้มค่ากับการมาเรียนทกววิชา ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา

“ไม่ใช่ว่าจะมีวิธีคิดลัดทุกเรื่องนะถ้าเรื่องไหนไม่มีเขาก็สอนตามสูตรที่ให้มาตรงๆ”

(เงาะ)

“วิชาเลขอาจารย์สอนตลก คิดผิดที่เรียน อาจารย์แกสอนดีแต่แกติงติง รูปแบบการสอนแถมจะปูพื้นฐาน 2 วันก่อน แล้วขึ้นเนื้อหาพร้อมแบบฝึกหัดไปด้วย การสอนแบบนี้ทำให้ทำข้อสอบไม่ทันแน่ ๆ มันยาวเป็นหน้า ๆ รู้เรื่องมั่งไม่รู้มั่ง ส่วนเคมีนี่ไปเร็วมาก แต่แกเจลดบนกระดานแล้วเวลาสอนต้องฟังไปจดไป บางทีก็ไม่ทันเหมือนกัน ส่วน lab การทดลองแควาดให้ดูก็ไม่รู้เรื่อง อาจารย์เขาจะถามว่ารู้เรื่องมั๊ยถ้าไม่รู้เรื่องแกก็สอนกลับไปใหม่แต่ส่วนใหญ่เด็กก็ไม่ได้ถาม”

(แนน)

นักเรียนกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่ ที่มาเรียนกวดวิชามักจะคาดหวังว่าโรงเรียนกวดวิชา จะสอนเทคนิคคิดลัด หรือเทคนิคในการทำข้อสอบได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบ Entrance เพียงแค่จำสูตรสำเร็จรูปก็สามารถทำข้อสอบได้ โดยไม่จำเป็นต้องจำเนื้อหาในบทเรียน และวิธีการทำโจทย์ที่ยุ่งยากเหมือนกับการสอนในโรงเรียนมัธยม จนกลายเป็นเหตุผลหนึ่งในการเลือกสถานที่เรียน หากโรงเรียนใดมีการสอนเทคนิคการคิดลัดมาก ก็จะกลายเป็นว่าโรงเรียนสอนดีไปโดยปริยาย ในขณะที่นักเรียนกลุ่มศึกษารายหนึ่งที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี ให้ความเห็นว่า เทคนิคสูตรคิดลัดทางโรงเรียนกวดวิชาสอนน้อยมาก เพราะโจทย์เหล่านี้หากพิจารณาจะพบว่าเป็นสูตรเดียวกับที่เรียนมาแล้วหรือปรากฏอยู่ในคู่มือตำราเรียนทั่ว ๆ ไป เพียงแต่ไม่มีแนะนำวิธีคิด และในบางครั้งสูตรลัดก็สร้างปัญหาได้เช่นกัน เพราะใช้ไม่ได้กับเงื่อนไขของโจทย์แต่ละข้อด้วย ไม่ได้หมายความว่า จะนำสูตรลัดไปแก้ปัญหาโจทย์ได้ทุกข้อ ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

“ได้เทคนิค สูตรลัด ไม่มาก มันก็เหมือนกับสูตรทั่ว ๆ ไปในหนังสือคู่มือต่าง ๆ มันก็เหมือนกัน แต่ในคู่มือมันไม่ได้แนะนำวิธีคิดให้ แต่ที่โรงเรียนกวดวิชาเขามีสูตรลัดให้จริง แต่เขาจะบอกวิธีใช้ว่าสูตรนั้น ๆ ใช้อย่างไร เขามาคิดกับข้อสอบลักษณะอย่างไร สูตรลัดไม่ใช่ว่าจะใช้ได้กับข้อสอบทุกข้อ มันมีข้อจำกัดของมัน อย่างเช่นสูตรลัดนี้ใช้ได้กับกรณีนั้นอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถใช้ได้กับโจทย์ทั่วไปทั้งหมด แต่จริง ๆ แล้วสูตรลัดที่เขาสอนไม่มีสักเท่าไร ไม่มีพื้นความรู้เดิมมาก่อนเรียนไปก็เสียตั้งค์เปล่า ๆ”

(จอย)

" ไม่ค่อยมี คิดตามสูตรธรรมดา ส่วนพีสิกส์ต้องคิดวิเคราะห์ให้ออกว่าจะต้องเอาสูตรอะไรมาใช้ ไม่มีสูตรลัด "

(วรรต)

เมื่อทำการเปรียบเทียบสัดส่วนการสอนเนื้อหา และการใช้เวลาในการฝึกแก้ปัญหา โจทย์ นักเรียนกลุ่มศึกษาแต่ละคนให้ข้อมูลที่เหมือนกันคือ การสอนเนื้อหาส่วนใหญ่ใช้เวลาประมาณ 45 นาที หรือ 1 ชั่วโมงสำหรับเนื้อหายาก ๆ ต่อจากนั้นจะเป็นการฝึกหัดการทำโจทย์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาวิชาด้วย หากเป็นวิชาชีววิทยาเนื้อหาไม่มีการคำนวณ การฝึกทำโจทย์จะมีเวลามากขึ้น แต่รายวิชาคณิตศาสตร์จะได้ฝึกทำโจทย์จำนวนค่อนข้างน้อยลง ในขณะที่ผู้สอนบางคนใช้วิธีการแบ่งเวลาและกำหนดสอนเนื้อหาให้จบก่อน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์แล้วจึงเริ่มทำแบบฝึกหัดอย่างเต็มที่ โดยจะทำให้ดูเป็นตัวอย่างก่อน แล้วยกตัวอย่างข้อถัดไปที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันฝึกให้ผู้เรียนทำด้วยตนเองก่อน จึงจะเฉลยและอธิบายวิธีทำให้บนกระดานดำ แต่ช่วงเวลาที่อาจารย์ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด นักเรียนกลุ่มศึกษาบอกว่าเด็กทุกคนจะทำตามทันที แต่ละคนตั้งใจมาก ซึ่งแตกต่างกับที่เรียนในโรงเรียนปกติ เวลาที่มีแบบฝึกหัดทำยบบทเด็กส่วนใหญ่จะไม่ค่อยทำกัน แม้ว่าจะเป็นการทำที่บ้านที่ครูมอบหมายให้ทำมักไม่ให้ความสำคัญการทำโจทย์ทำยบบทเลย แต่ทั้งนี้จะพิจารณาอาจารย์เป็นหลักว่าคนใดไม่เข้มงวดมากเรื่องส่งการบ้าน ในขณะที่อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมได้ย้ำเน้นและบอกความสำคัญของการฝึกทำแบบฝึกหัดทำยบบทว่าเป็นการฝึกทักษะ อย่างไรก็ตาม นักเรียนยอมรับว่าจะพิจารณาอาจารย์แต่ละคนว่าคนใดเข้มงวดและบังคับ ว่าต้องส่งนักเรียนจึงจะทำ นักเรียนกลุ่มศึกษาคนหนึ่งยอมรับว่าเห็นเพื่อนบางคนขอเพื่อนมาลอก ถ้าเป็นวิชาคณิตศาสตร์ถ้าคิดกันเองไม่ทำได้อีกจะไปลอก key แล้วส่งอาจารย์ แต่ก็มีนักเรียนกลุ่มศึกษาบางคนจะรวมกันในกลุ่มเพื่อน ๆ ช่วยกันทำโจทย์เพื่อส่งเป็นการบ้าน ดังคำบอกเล่าของนักเรียนกลุ่มศึกษา ดังนี้

" การสอนที่โรงเรียนที่เน้นรายละเอียดการคิดคำนวณละเอียดมากเกินไป ในห้องสอนละเอียดมากคำนวณเทียบบัญญัติ ไตรยางค์อยู่เลย เด็กก็ไม่รู้เรื่อง แต่ถ้าเวลาสอบต้องใช้สูตรเวลาทำข้อสอบต้องทำยาว ๆ มันคิดไม่ออก ...แต่วิชาคณิตศาสตร์นี้อาจารย์ที่สอนตอนชั้น ม.4 สอนดี แต่พอขึ้น ม.5 อาจารย์แก่ปล่อย ๆ เด็กไม่ค่อยสนใจเรียนกัน ชักเท่าไร พอมีการบ้านไม่มีใครทำบางคนสอนเหมือนใน

VDO ที่ยืมดูจากห้องสมุดที่โรงเรียน สูตรที่อยู่ในหนังสือไม่มีอาจารย์จะเอามาให้เรียน มันทำให้จำได้มากกว่า "

(แนน)

"ฟิสิกส์อาจารย์สอนไม่ค่อยรู้เรื่อง อาจารย์จะสอนและเขียนบนกระดาน ก็เหมือนกับสอนพลางจดพลาง ฟังไม่ค่อยทันฟิสิกส์เป็นพวกคำนวณเยอะ เลยไม่ค่อยรู้เรื่อง อาจารย์มีการนำข้อสอบ หรือโจทย์ข้างนอกมาให้ทำบ้างแต่ก็ไม่ใช้ข้อสอบ Entrance แต่เด็กไม่ค่อยทำหรอกค่ะ "

(แนน)

" การเรียนที่โรงเรียนกับที่เรียนกวดวิชาจะต่างกัน เพราะบางที่เรียน ๆ ไป สูตรนี้ในห้อง ไม่มีมันเพิ่มเข้ามา เออมันง่ายกว่าในห้อง บางที่ที่โรงเรียนเฉลยเป็นหน้า ๆ แต่ที่เรียนกวดวิชานิดหนึ่งก็ออกแล้วอย่างเช่นวิชาฟิสิกส์ เมื่อเรียนแล้วทำนิดเดียวก็ทำได้แล้ว สิ่งที่ต้องการมากที่สุดจากการมาเรียนกวดวิชาคือสูตรคิดลัด เอาแบบฝึกหัด ข้อสอบ Entrance เพราะถ้าอ่านเองไม่รู้เรื่องเลย "

(แนน)

เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามถึงเทคนิคการสอน จากอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนกวดวิชา จากการเก็บข้อมูลครั้งนี้อาจารย์ทั้ง 2 ท่าน ให้ข้อมูลตรงกันว่า มีเทคนิคการสอนโดยการสรุปเนื้อหาบทเรียนที่นักเรียนเคยเรียนมาก่อน แล้วแนะนำสิ่งที่ข้อสอบมักจะใช้ในการออกข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยจะชี้ให้นักเรียนเห็นหัวข้อที่มักจะออกสอบในแต่ละปี หลังจากนั้นจะนำตัวอย่างข้อสอบมาให้นักเรียนฝึกทักษะ ในการทำข้อสอบ โดยเน้นให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ข้อสอบ พร้อมๆ กับผู้สอนเพื่อเป็นตัวอย่าง หลังจากนั้นจะนำข้อสอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ให้นักเรียนฝึกทำด้วยตนเอง พร้อมทั้งเฉลยในชั้นเรียน วิธีดังกล่าวทำให้นักเรียนได้ฝึกทำข้อสอบ และได้เรียนรู้วิธีคิดวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับสูตรคำนวณ นอกจากนั้นการที่ผู้สอนมีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นหากเนื้อหาวิชาดังกล่าวมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณที่ง่ายกว่า จึงนำมาสอนเพิ่มเติมให้นักเรียนด้วย เพราะสูตรดังกล่าวจะทำให้นักเรียนใช้เวลาในการแก้ปัญหาโจทย์น้อยลง แต่เนื้อหาที่ให้จะไม่ลงลึกในรายละเอียดมากนัก นอกจากนั้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำแก้ปัญหาโจทย์ได้เร็วขึ้น จะพยายามสอนวิธีการพิจารณาตัวเลือกคำตอบของโจทย์ด้วย อาจารย์ได้เล่าถึงเทคนิคการสอนที่ใช้ชื่อว่า

" สมมติว่าสอนเรื่องแคลคูลัส ผมจะบอกเลยว่าเนื้อหาที่ออกสอบตรงนี้ก็ข้อเราๆ แล้ว ออกจุดไหน ตรงไหน เราแยกประเด็นให้เด็กดู แล้วบอกว่าจุดนี้เน้นนะคุณต้องไปดูนะ สูตรที่ใช้สูตรนี้ออกมาก็มีแล้ว ถ้าออกทุกปีเราก็เน้นไป แล้วยกตัวอย่างประกอบ เด็กก็ ต้องการ แล้วลองดู choice ซิ เราตัดตัวไหนทิ้งได้เราเดาได้มัย เราบอกเทคนิคการทำ ข้อสอบหมดเลย เด็กมีหน้าที่จดจำอย่างเดียว เขาได้เทคนิคการทำข้อสอบไป แต่ความรู้เขาตามไม่ทันหรอก เด็กที่เข้ามหาวิทยาลัยได้ส่วนมากร้อยละ 90 ผ่านการกวดวิชามาแล้วทั้งนั้น แล้วเค้าก็รู้เทคนิคการทำข้อสอบ "

(อ.ฉลาด)

" สวัสดิ์ แนะนำตัวก่อนตามปกติ เนื่องจากเราไม่มีเวลามากก็เริ่มเนื้อหาเลย โดยการสรุปเนื้อหาในบทนี้มีอะไรบ้าง ถ้าเด็กเขาเตรียมตัวมาเขาจะรู้ว่าบทนี้เขาเรียนหัวข้ออะไรบ้าง ซึ่งจะทำให้เขารู้ว่าวัตถุประสงค์ของบทนี้คืออะไร ก็แล้วแต่กลุ่มเด็กบางกลุ่มก็ตอบได้ จากนั้นก็บอกว่าหัวข้อนี้เป็นอย่างนี้นะ หัวเรื่องนี้ต้องรู้อะไรบ้าง แล้วเราก็เริ่มเนื้อหา "

(อ.วิลาวัลย์)

เนื่องจากการบรรจุเนื้อหา ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีเนื้อหาที่ค่อนข้างมาก และแบ่งแยกตามวัตถุประสงค์การสอน ดังนั้นเพื่อให้การสอนครบตามเนื้อหาทั้งหมดจึงต้องรวมเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน มาสอนในคราวเดียวกัน

" เนื่องจากพอเราสอน Course Entrance เนื้อหาวิชาของเด็ก ม.ปลาย เขาจะแบ่งแยกหัวข้อตามวัตถุประสงค์ บางเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน มันรวมเข้ามาเป็นเรื่องเดียวกันได้ เพราะฉะนั้นบางบทของเราจะรวมเนื้อหาเดิม 3 บท เข้าด้วยกัน เพื่อประหยัดเวลา "

(อ.วิลาวัลย์)

นักเรียนที่มาเรียนต่างต้องการวิธีการที่สามารถทำข้อสอบได้ จึงพยายามแสวงหาสูตรหรือเทคนิคคิดลัดต่าง ๆ มาช่วย ในการทำข้อสอบให้ใช้เวลาน้อยที่สุด แต่หากพิจารณาสูตรเทคนิคคิดลัดแล้ว พบว่าสูตรดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นสูตรที่มีในหนังสือคู่มือการเตรียม

ตัวสอบโดยทั่วไป นอกจากนั้นในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ มีการสอนมาแล้ว แต่ในโรงเรียนขนาดเล็กมักไม่มีการสอน อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนกวดวิชาให้ความเห็นเกี่ยวกับเทคนิคคิดลัดว่า สูตรลัดจะมีประโยชน์เฉพาะการทำข้อสอบเท่านั้น หรือบางสูตรอาจมีการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้นนักเรียนที่เรียนกวดวิชาอาจจะสามารถนำเทคนิคดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการทำข้อสอบให้เร็วขึ้นได้ ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ในโรงเรียนกวดวิชาท่านหนึ่ง ดังนี้

“ สูตรลัดมันเป็นสิ่งที่ไม่ได้ให้อะไรกับเด็ก แต่มันช่วยในการทำข้อสอบของเด็กมีเยอะแยะ บางอย่างเด็กก็ไม่เคยเรียนมาก่อน บางอย่างมาเรียนในมหาวิทยาลัย อย่างเทคนิคการหา limit มันมีสูตร ในขณะที่เนื้อหา ม.ปลาย ไม่มี การใช้สูตรคิดลัดนั้นมีประโยชน์ต่อการทำข้อสอบเขาจะได้เปรียบคนอื่นที่เขาไม่ได้เรียน สมมติว่าแข่งกันหมื่น คนคนที่ไม่ได้เรียนกวดวิชามีประมาณ 2,000 คน ใน 2,000 คน คุณชนะอยู่แล้วแล้ว คุณมาแข่งกับคน 8,000 คน ความน่าจะเป็นที่จะได้จะสูงขึ้น ดังนั้นถ้าเปรียบเทียบกับคนที่ไม่ได้เรียนเขาจะมีความมั่นใจมากกว่า ”

(อ.ฉลาด)

“ โรงเรียนที่เขาต้องการให้ชื่อเสียง เขาต้องสอนเด็กให้ใช้วิธีการที่เร็วได้ผลดี ส่วนใหญ่ที่ดูจะเป็นโรงเรียนในเมืองเพราะนี่คือการเตรียมตัวเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย ”

(อ.วิลาวัลย์)

ดังนั้น วิธีการสอนของอาจารย์ในโรงเรียนกวดวิชาแต่ละคน จึงมีความแตกต่างกันบ้าง บางคนมีการเน้นความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียนก่อน แทนที่จะเน้นการสอนตามแนวข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือให้จำสูตรคิดลัดเพียงอย่างเดียว ดังนั้นผู้สอนบางคนจึงพยายามเน้นอธิบายรายละเอียดวิชาให้มากขึ้น เพราะเชื่อว่าจะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ดีกว่าการจำเพียงสูตรคิดลัด อาจารย์เล่าว่าบางครั้งนักเรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง แต่ให้เหตุผลของการตอบไม่ได้ เพราะจำแต่เพียงสูตรในการคิดหาคำตอบเท่านั้น และหากจำเป็นต้องใช้สูตรคำนวณหลายสูตร ในการแก้ปัญหาโจทย์นักเรียนที่จำแต่เพียงสูตรคิดลัดจะไม่สามารถแก้ปัญหาโจทย์ได้ หากทำได้ผู้เรียนจะต้องจำสูตร ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามอาจารย์ได้ยืนยันว่าสูตรลัดที่มีอยู่ในปัจจุบันต่างอาศัยความเข้าใจพื้นฐานมาก่อนทั้งสิ้น ดังนั้นหากนักเรียนเข้าใจในเนื้อหาวิชาแล้ว การจำสูตรจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการทำข้อสอบได้เร็วขึ้นจริง ดังคำบอกเล่าของอาจารย์โรงเรียนกวดวิชาท่านหนึ่ง ดังนี้

" สอนวิธีธรรมดาก่อน เพื่อความเข้าใจแล้วค่อยสรุปสูตรให้ฟัง ที่มาเป็นอย่างนั้นนะแล้วคุณเอาสูตรนี้ไปใช้ ถ้าเข้าใจและจำสูตรอย่างเดียวไม่ได้ ต้องรู้ว่าสูตรนี้มาจากไหนที่มาเป็นอย่างไร เวลาคิดจะได้เอาไปเปรียบเทียบกันได้ แต่เด็กก็เก้งกะเด็กรู้สูตรรู้เลย ว่าต้องใช้สูตรนี้ ก็ถามเขาว่าคุณคิดมาได้ยังไง ทำไมคิดอย่างนี้ เขาบอกว่าไม่ทราบครับ เด็กเขาจะรู้ว่าตอบอย่างนี้ใช้สูตรอย่างนี้แต่ตอบอธิบายเราไม่ได้ ถ้าเขาเข้าใจไม่มีสูตรลัดก็คิดห็น อย่งไรเนี่ยถ้าเข้าใจไม่ใช่สูตรก็คิดห็น เทียบบัญญัติไตรยางค์ก็รู้ว่าเป็นอย่างไร แต่ต้องเข้าใจที่มาที่ไป การใช้สูตรคิดลัดใช่ว่านักเรียนจำได้แล้วนำมาใช้หาคำตอบได้เลย นักเรียนจะต้องเข้าใจก่อนว่าจะใช้สูตรอันไหน สมมติว่าข้อหนึ่งใช้ 2-3 สูตร เขาจะต้องเชื่อมโยงสูตรพวกนั้นให้ได้เพื่อหาคำตอบมา สูตรคิดลัดจริงๆ แล้วก็เอามาจากการเทียบบัญญัติไตรยางค์ ตัวนี้คือความเข้มข้น ตัวนี้คือปริมาตร ตัวที่หารคือ 100 สมมตินะ มันก็คือออกมาเป็นสูตรที่คุณท่องนั้นแหละ มันไม่ได้มาจากไหนหรอก ถ้าคุณเข้าใจมันจะทำให้คุณทำข้อสอบได้เร็วขึ้น "

(อ.วิลาวัลย์)

แม้ว่าการสอนของโรงเรียนกวดวิชา ที่เน้นเทคนิคการทำข้อสอบ การนำสูตรเทคนิคคิดลัดมาช่วยในการทำข้อสอบ เพื่อให้คิดได้เร็วขึ้น เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุด คนที่จำสูตรได้มากจะทำข้อสอบได้มาก โดยไม่ได้มองว่าการเรียนด้วยวิธีดังกล่าวไม่ใช่วิธีการศึกษาที่แท้จริง การจำเนื้อหาให้ได้มากที่สุดเป็นสิ่งที่ต้องทำ แม้จะต้องทุ่มเทเวลามากเท่าไรก็ตาม ทั้ง ๆ ที่สูตรที่มีเป็นจำนวนมาก อาศัยพื้นฐานจากความรู้ที่เรียนในตำราเรียนทั้งสิ้น เพียงแต่เป็นการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกัน หากนักเรียนเข้าใจในเนื้อหาอย่างแท้จริงการจำสูตร หรือเทคนิคคิดลัดต่าง ๆ ก็ไม่จำเป็น

นักเรียนกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่ มีความประสงค์ให้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตนเรียนอยู่สอนเทคนิคดังกล่าว เพื่อให้สามารถทำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากขึ้น และใช้เวลาน้อยที่สุดในการคิดแก้ปัญหาโจทย์แต่ละข้อ อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลับมองว่าการสอนเทคนิคคิดลัดจะเป็นประโยชน์จริง ๆ ต่อนักเรียน ในกรณีที่นักเรียนมีความรู้เข้าใจเนื้อหาพื้นฐานมาเป็นอย่างดี จึงจะเข้าใจและนำเทคนิคการคิดหรือสูตรคิดลัดมาใช้ เพราะหากนักเรียนบางคน ยังไม่มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแล้ว การนำเทคนิคคิดลัด ซึ่งส่วนใหญ่มีสูตรในการจำที่ค่อนข้างยาวมาก และพบว่านักเรียนหลายคนก็นำสูตรคิดลัดมาใช้แก้ปัญหาโจทย์ แต่ไม่ได้คำนึงถึงข้อจำกัดของการใช้สูตร ดังนั้นการเรียนโดยเข้าใจเนื้อหาเป็นพื้นฐานก่อน จะช่วยนักเรียนให้ความเข้าใจได้ถาวรกว่า และสามารถแก้ปัญหาได้มากกว่าการจำแต่เพียง

สูตรอย่างเดียว แต่สำหรับผู้เรียนที่เข้าใจในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี และได้รับการสอนสูตรเทคนิคการคิดลัดจะช่วยนักเรียนในการทำข้อสอบได้เร็วขึ้น และเป็นประโยชน์ในการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยจริงที่ต้องทำข้อสอบให้ได้มากที่สุดในเวลาที่กำหนด อาจารย์ได้เล่าถึงกรณีนักเรียนนำสูตรมาใช้แก้ปัญหาโจทย์วิชาฟิสิกส์ที่สอนอยู่โดยให้เหตุผล ดังนี้

“เด็กบางคนจะเสียเพราะการเรียนกวดวิชาคือเขาไปประทับใจกับการคิดลัด อย่างเช่นเรื่องการแยกแรงในเนื้อหาหลักสูตร จะใช้การแยกแรงเป็นหลักในการพิจารณาว่าเป็นกฎข้อ 1 ข้อ 2 ของนิวตันใช่ไหมคะ เราจะแยกแรงให้หมด เวลาสมดุลใช้กฎข้อ 2 อะไรอย่างนี้ ที่นี้เด็กบางคนมาเรียนพิเศษ ไม่ทราบว่าคุณพิเศษใช้ทฤษฎี 3 เหลี่ยมลามี มันใช้ได้กรณีเดียวคือตอนที่สมดุลและก็ต้องเป็นสมดุลด้วยแรง 3 แรง จึงใช้สูตรนี้ ที่นี้แกล้งสนเวลาใช้เด็กที่เห่อก็ได้ความรู้ใหม่มาอะไรที่เห็น 3 แรง แกคิดสมดุลหมดเลยแก็กให้ คิดว่าอย่างนี้ไม่จำเป็นใช้อะไรวิธีที่ธรรมดาแล้วใช้ได้มากกว่าแล้วเด็กไม่จำเป็นต้องเปลืองสมองอะ ... มีนักเรียนหลายคนที่มีปัญว่าเรียนวิชาฟิสิกส์ไม่รู้เรื่อง เรียนไม่ได้เลย เพราะว่าเขาจำแต่สูตร เขาเอาไปใช้ไม่ได้เลย ถ้าเด็กเก่งไม่มีปัญหา แต่เด็กที่ไม่มีจินตนาการทางวิทยาศาสตร์จะใช้ยังไงก็มีปัญหาอยู่ดี”

(อ.ระบิยบ)

2. การสอนเทคนิคในการเชื่อมโยงเนื้อหาในแต่ละบทเรียน

เทคนิคการสอน โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาทั้งหมดที่เรียนมาตลอดหลักสูตร ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้นักเรียนกลุ่มศึกษาเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง เป็นการทบทวนเนื้อหาที่เคยเรียนมาได้ทางหนึ่ง เนื่องจากลักษณะข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ต้องใช้ความสามารถของผู้เรียนในการแยกประเด็นในแต่ละเรื่องว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาเรื่องใดบ้าง เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาโจทย์แต่ละข้อ และถือเป็นสิ่งที่ยากสำหรับตนเอง ในการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนมา โดยเฉพาะการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เรียนมา มีการจัดเนื้อหาการสอนในแต่ละบท แม้จะนำโครงสร้าง 3 มาใช้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้ ในขณะที่ทางโรงเรียนกวดวิชาได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญจึงได้นำเทคนิคการสอนดังกล่าวมาใช้ เพื่อแก้ปัญหาการคิดเชื่อมโยงเนื้อหาของผู้เรียน โดยนำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาเป็นตัวอย่าง และฝึกให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาโจทย์ต่าง ๆ พร้อมทั้งแนะนำและพยายามอธิบายลักษณะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงกัน